

Selvitys jätelain 35 §:n ja 37 §:n mukaisten ehtojen täyttymisestä Meri-Lapin alueella

30.10.2025

Päivitetty 11.11.2025

Tapio Strandberg Oy

Sisällys

1	Johdanto.....	4
1.1	Selvityksen tarkoitus	4
1.2	Selvityksen rajaus.....	4
1.3	Jätteen keräyksen nykytilanne Meri-Lapin alueella.....	5
1.4	Aiemmat selvitykset sekä niiden jälkeen tapahtuneet muutokset lainsäädännössä sekä ennakkopäätökset	5
2	Sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliöljetteen sopimusperusteisen kilpailuttamisen ehdot	7
2.1	Jätteen kuljetuksen järjestämistä koskeva lainsäädäntö.....	7
2.2	Yhteenvedo ehdoista jätteen kuljetuksen järjestämisestä sopimusperustaisesti	9
2.3	Ehtojen täyttymisen arviointi.....	10
3	Sekalainen yhdyskuntajäte	11
3.1	Jätekuljetusten kattavuus	11
3.1.1	Aineistot	12
3.1.2	Menetelmät	12
3.1.3	Tulokset.....	14
3.2	Kuljetuspalvelujen saatavuus kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin	16
3.3	Kuljetuspalveluiden luotettavuus	18
3.4	Kunnan jätehuoltomääräysten noudattaminen	19
3.5	Muut edellytykset, jätelaki 37 §.....	20
3.5.1	Jätehuollon yleinen toimivuus	20
3.5.2	Turvallisuus sekä terveys- ja ympäristöhaitat.....	21
3.5.3	Myönteiset vaikutukset kotitalouksille, yrityksille ja viranomaisten toimintaan.....	22
4	Saostus- ja umpisäiliöljete	24
4.1	Saostus- ja umpisäiliöljetteen keräyksen kattavuus	24
4.2	Kuljetuspalvelujen saatavuus, kattavuus, hinnoittelu ja ehdot.....	26
4.3	Kuljetuspalveluiden luotettavuus	27
4.4	Kuljetuspalveluiden kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot	28
4.5	Kunnan jätehuoltomääräysten noudattaminen	28
4.6	Muut edellytykset jätelain § 37	29
4.6.1	Jätehuollon yleinen toimivuus	29

4.6.2	Turvallisuus sekä terveys- ja ympäristöhaitat.....	30
4.6.3	Myönteiset vaikutukset kotitalouksille, yrityksille ja viranomaisten toimintaan.....	30
5	Johtopäätökset.....	32
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	34
	LIITE 1 Kyselylomake ympäristövalvonta	
	LIITE 2 Kyselylomake jätteenkuljettajille	
	LIITE 3 Kyselylomake lietteenkuljettajille	

1 Johdanto

1.1 Selvityksen tarkoitus

Tämän selvityksen tarkoituksena on selvittää jätteen kiinteistökohtaisen keräyksen järjestämisen ehtojen (jätelaki 35 § ja 37 §) täyttyminen Meri-Lapin alueella. Tieto ehtojen täyttymisestä on edellytyksenä päätökselle toteuttaa yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteen keräyksen kilpailutus kiinteistön haltijan toimesta (sopimusperusteinen malli).

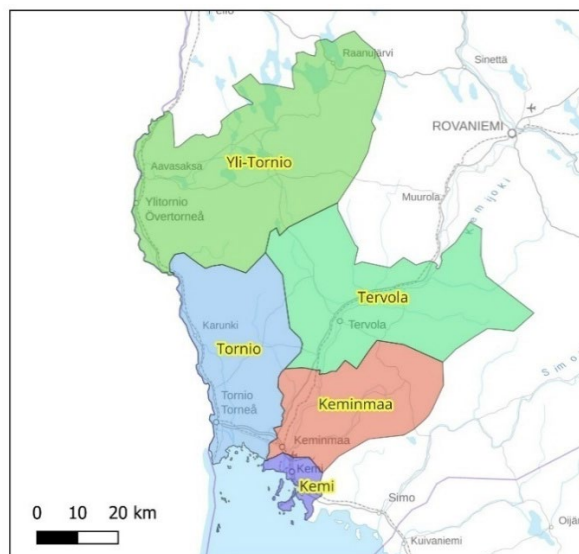
1.2 Selvityksen rajaus

Selvitys koskee Meri-Lapin aluetta, jossa jätehuoltoviranomaisena toimii Perämeren jätelautakunta, tämän kuntayhtymän jäsenkunnat ovat Tornio, Ylitornio, Kemi, Kemimaa sekä Tervola. Vuonna 2024 jätelautakunnan toimialueen asukasluku 54 113 asukasta ja talouksien määrä 27 955, loma-asuntoja toimialueella on yhteensä 4 248 kappaletta. Toimialueen jätehuoltoyritys on Perämeren Jätehuolto Oy.

Selvitys koskee kunnan jätehuoltovelvoitteen piirissä olevaa jätehuoltoa eli kotitalouksia, asuntoloita, loma-asuntoja sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvää jätettä. Elinkeinotoiminnassa syntyvää jätettä, jota ei kerätä yhdessä edellä mainittujen kohteiden kanssa, ei tarkastella tässä selvityksessä.

Tarkasteltavat tiedot edustavat viimeistä kokonaista tilastovuotta 2024.

Selvityksessä tarkastellaan myös muiden jätehuoltoalueiden tietoja siinä määrin kuin se on tarpeellista Meri-Lapin tilanteen vertaamiseksi.

Kuva 1. Perämeren jätelautakunnan toimialueen kunnat kartalla (taustakartta: MML 2025)

Taulukko 1. Toimialueen kuntien avainlukuja

Kunta	Väkiluku (2024)	Pinta-ala (km ²)	Taajama-aste (2023) %
Kemi	19 371	102	99,4
Keminmaa	7 604	648	88,9
Tervola	2 826	1 592	35,4
Tornio	20 959	1 349	87,6
Ylitornio	3 721	2 213	48,3

Perämeren jätehuoltolautakunnan toimialueen erityispiirteitä ovat suhteellisen korkea taajama-aste verrattuna alueen väestötiheyteen, johtuen asutuksen voimakkaasta keskittymisestä keskustaajamiin, jokilaaksojen nauhamaisiin taajamiin ja pääteiden varrelle. Tämän vuoksi suurin osa jätteen keräyksestä voidaan toteuttaa tehokkaasti. Kuitenkin taajamien ulkopuolisilta ja pääteiden ulkopuolella sijaitsevat kiinteistöt voivat olla hankalia yhdistää kustannustehokkaasti keräysreitteihin.

Toinen alueen erityispiirre on muuttotappiosta johtuva tyhjillään tai muussa käytössä olevien asuinrakennusten suuri määrä.

1.3 Jätteen keräyksen nykytilanne Meri-Lapin alueella

Perämeren jätelautakunnan toimialueella on sekalaisen yhdyskuntajätteen keräyksen osalta käytössä sekamalli, jossa osassa alueen kunnista on käytössä kunnan järjestämä sekalaisen yhdyskuntajätteen keräys (Kemi) ja osassa jätteen keräyksen hankinta on kiinteistön haltijan vastuulla (Tornio, Ylitornio, Keminmaa ja Tervola).

Kemin sekalaisen yhdyskuntajätteen keräys on kilpailutettu viimeksi vuonna 2020.

Tornion, Ylitornion, Keminmaan ja Tervolan kiinteistön haltijan vastuulla olevan sekalaisen yhdyskuntajätteen keräyksestä ei ole tehty päätöstä.

Saostus- ja umpisäiliöljetteen keräyksen hankinta on kiinteistön haltijan vastuulla koko jätelautakunnan toimialueella. Saostus- ja umpisäiliöljetteen järjestämisestä kiinteistön haltijan toimesta ei ole tehty päätöstä.

1.4 Aiemmat selvitykset sekä niiden jälkeen tapahtuneet muutokset lainsäädännössä sekä ennakkopäätökset

Perämeren jätelautakunnan toimialuetta koskien on aiemmin tehty kaksi selvitystä jätteenkuljetusjärjestelmästä:

Perämeren jätelautakunta: Selvitys jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämisvastuulla olevien yhdyskuntajätteen osalta (Pöyry Oy 2018)

Selvitys jätelain 35 §:n ja 37 §:n ehtojen täyttymisestä Meri-Lapin alueella (Ramboll Finland Oy 2018)

Näistä ensin valmistuneen Pöyryn selvityksen johtopäätöksenä oli, etteivät jätelain 35 §:n ja 37 §:n ehdot täysin toteudu ja kunnalliseen järjestelmään siirtyminen voisi olla edullista kotitalouksien kannalta ja tasoittaa kuljetuspalveluiden hintaeroja. Viranomaisten osalta kunnallinen järjestelmä parantaisi selvityksen mukaan viranomaisen mahdollisuuksia valvontaan.

Ramboll Finland teki myöhemmin samana vuonna oman selvityksensä. Sen johtopäätösten perusteella jätelain 35 §:n ja 37 §:n mukaiset ehdot täyttyvät toimialueella ja estettä päätökselle kiinteistön haltijan kilpailuttamalle jätteenkuljetukselle ei ole.

Näiden selvitysten jälkeen jätelainsäädäntöön on tullut uudistuksia. Tärkeimmät uudistukset liittyvät biojätteen ja muiden lajiteltujen jätteiden keräysvelvoitteeseen taajamissa ja usean asunnon asuinrakennuksissa.

Toinen muutos on se, että jätelain pykälää 32 muutettiin, niin että aiemmin kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluneita kohteita poistettiin siitä, niin ettei sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavan yrityksen tai yhteisön toimipaikassa eikä vankilassa, puolustusvoimien majoituskasarmissa, vastaanottokeskuksessa tai muussa vastaavassa laitosasumisessa syntyvä jäte kuulu enää kunnan jätehuoltovelvoitteeseen.

Edellisten selvitysten valmistuttua on jätteen kuljetusta käsitelty myös kahdessa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä, *KHO:2018:172* ja *KHO:2019:171*. Aiemmat ennakkopäätökset on käsitelty Pöyryn selvityksessä.

Ensimmäisessä päätöksistä, *KHO:2018:172*, oli käsitelty jätekuljetusrekisterin perustamisen ja tiedon keräämisen tilaamista jätehuoltoyhtiöltä. Korkein hallinto-oikeus katsoi päätöksessään, ettei kuljetusrekisterin ylläpidosta tehdystä sopimusluonnoksesta voitu varmistua, ettei rekisterin ylläpitoon liity sellaisia tehtäviä, jotka kuuluvat yksinomaan jätehuoltoviranomaiselle ja ovat perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä, joita ei voitu siirtää jätehuoltoyhtiölle.

Toisessa edellisten selvitysten valmistumisen jälkeen annetussa päätöksessä *KHO:2019:171* oli kyse jätteen kuljetusjärjestelmästä tehdystä päätöksestä. Jätelautakunta oli teettänyt virkatyönä selvityksen jätelain 35 §:n ja 37 §:n täyttymisestä toimialueellaan, tämän selvityksen perusteella ei jätelain 37 §:n 1. momentin ehdot sopimusperusteiselle järjestelmälle täytyneet. Jätteen kuljettajat toimittivat jätelautakunnalle lausunnon, joka oli konsultin laatima selvitys, tämän selvityksen perusteella jätelain 35 §:n ja 37 §:n ehdot täyttyivät ja toimialueella voitiin päättää jätteen sopimusperusteisesta kuljetusjärjestelmästä.

Jätelautakunta päätyi tekemään päätöksen konsulttiselvityksen perusteella sopimusperusteisen kuljetusjärjestelmän hyväksi, virkamiehen esityksen ja virkatyönä tehdyn selvityksen johtopäätösten vastaisesti. Vaikka päätöksen perusteluissa nojattiin konsultin laatimaan selvitykseen, ei se ollut asianomaisten nähtävällä kuulutusaikana. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei alueen asukkailla ja muilla joihin päätöksellä oli huomattava vaikutus ollut jätelain 38 §:n mukaista vaikuttamismahdollisuutta. Korkein

hallinto-oikeus piti voimassa aiemman hallinto-oikeuden päätöksen, jossa jätelautakunnan päätös sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta peruttiin.

2 Sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteen sopimusperusteisen kilpailuttamisen ehdot

2.1 Jätteen kuljetuksen järjestämistä koskeva lainsäädäntö

Tämän selvityksen tarkoituksena on selvittää täyttyvätkö Perämeren jätelautakunnan alueella ehdot sekalaisen yhdyskuntajätteen sekä saostus- ja umpisäiliölietteen keräyksen järjestämiseksi. Kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluvan jätteen kuljetus tulee jätelain (646/2011) 35 § mukaan ensisijaisesti toteuttaa kunnan toimesta, tästä voidaan kuitenkin poiketa ja järjestää edellä mainittujen jätteiden kuljetus kiinteistön haltijan hankkimana (sopimusperusteinen malli), mikäli jätelaissa asetetut ehdot täyttyvät ja asiasta on tehty päätös kunnan toimesta.

Kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluvat seuraava jäte jätelain 32 § mukaisesti:

”Kunnan on järjestettävä seuraavien, muiden kuin vaarallisten jätteiden jätehuolto:

1) kotitaloudessa ja vapaa-ajan asunnossa syntyvä jäte, mukaan lukien pienimuotoisessa itse tehtävässä rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvä jäte, ei kuitenkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavan yrityksen tai yhteisön toimipaikassa eikä vankilassa, puolustusvoimien majoituskasarmissa, vastaanottokeskuksessa tai muussa vastaavassa laitosasumisessa syntyvä jäte;

2) kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte;

3) liikehuoneistossa syntyvä yhdyskuntajäte, jonka keräämisestä kiinteistöllä yhdessä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa liikehuoneiston haltija ja kiinteistön haltija ovat sopineet;

4) muu yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä 1–3 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa alueellisessa putkikeräys- tai muussa vastaavassa keräysjärjestelmässä.

Kunnan on lisäksi järjestettävä:

1) 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetussa toiminnassa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuolto;

2) 1 momentin 1 kohdan mukaan kunnan vastuulle kuuluvan kotitaloudessa ja vapaa-ajan asunnossa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely;

3) maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely, jollei kysymys ole kohtuuttomasta määrästä jätettä.”

Jätelain 35 § mukaan tulee kunnan huolehtia, että kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluvan jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto- paikasta. Jätelain 35 §:

”Kunnan on huolehdittava siitä, että 32 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto- paikasta 36 tai 37 §:n mukaisesti, jollei 41 tai 41 a §:stä muuta johdu (kiinteistöittäinen jätteenkuljetus).

Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on noudatettava kunnan jätehuoltomääräyksiä. Jäte on toimitettava kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.

Kunta voi päättää, että sekalaisen yhdyskuntajätteen kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveyssyistä pidettävä tarpeellisena.”

Jätelain 36 § perusteella järjestetään 32 § mukaisen jätteen kuljetus kunnan toimesta, jollei jätelain pykälistä 37 tai 41 muuta johdu (kunnallisen kuljetusjärjestelmän ensisijaisuus).

Kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta säädetään jätelain 37 §:ssä seuraavasti:

” Kunta voi päättää, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa syntyvän sekalaisen yhdyskuntajätteen ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen saostus- ja umpisäiliölietteen kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa, jos:

1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset;

2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;

3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Jos kunta päättää siirtyä kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisajankohdasta, joka voi olla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Kunta voi kuitenkin päättää aikaisemmasta lakkaamisajankohdasta alueella, jolla jätteenkuljetuspalvelua ei ole tarjolla tai sen saatavuus on merkittävästi heikentynyt ja tästä voi seurata roskaantumista taikka haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Kunnan on seurattava ja valvottava 1 momentissa tarkoitettun päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen.”

Siitä miten päätös jätteenkuljetuksen järjestämisestä voidaan päättää, säädetään jätelain 38 §:ssä seuraavasti:

”Kunnan on ennen 35 §:n 4 momentissa ja 37 §:ssä tarkoitettun päätöksen tekemistä tai muuttamista varattava kaikille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa ja lausua mielihiteensä asiasta. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 41 §:ssä. Kunnan on tiedotettava edellä tarkoitettua päätöksestään yleisesti kuntalaisille ja julkaistava päätös tietoverkossa.”

2.2 Yhteenveto ehdoista jätteen kuljetuksen järjestämisestä sopimusperustaisesti

Jotta kunta voi tehdä päätöksen jätteen kuljetuksen toteuttamisesta, tulee jätteenkuljetuksen ensinnäkin valitussa mallissa täyttää kunnan järjestämälle jätteenkuljetukselle jätelaissa asetetut ehdot (jätelaki 35 §), eli jätteen kuljetuspalveluita tulee olla tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Jätteenkuljetuksessa tulee myös noudattaa kunnan jätehuoltomääräyksiä ja jäte on toimitettava kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.

Näiden jätteenkuljetukselle asetettujen yleisten vaatimusten lisäksi tulee sopimusperusteisen jätteen kuljetuksen lisäksi täyttää jätelain 37 §:ssä asetetut vaatimukset: jätteenkuljetuksen tulee edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukea jätehuollon alueellista kehittämistä, eikä se saa aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai

ympäristölle ja päätöksen vaikutukset tulee voida arvioida myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen tulee siis täyttää kaikki kunnallisesti järjestettävälle kuljetukselle asetut edellytykset sekä näiden lisäksi edistää jätehuollon toimivuutta ja sen vaikutusten tulee olla myönteisiä.

Jätelain pykälän 37 perusteella kunnan tulee myös valvoa jätteenkuljetuksen sopimusperusteisen mallin toteuttamista koskevan päätöksen toimeenpanoa ja edellytysten toteutumista.

2.3 Ehtojen täyttymisen arviointi

Jätelain sopimusperusteista jätteenkuljetusta koskevien ehtojen täyttymisen arvioimiseksi tutkitaan tässä selvityksessä seuraavia seikkoja:

- Kuljetuspalveluiden kattavuus
  - Onko kuljetuspalveluita tarjolla kaikille toimialueen kiinteistöille
  - Miten suuri osa kunnan jätehuoltovelvoitteen piiriin kuuluvista kohteista on kunnallisen jätehuoltoyhtiön asiakkaita
  - Miten suuri osa kunnan jätehuoltovelvoitteen piiriin kuuluvista kohteista on jätteen kuljetuksen piirissä
- Kuljetuspalveluiden luotettavuus
  - Asiakkaiden tyytyväisyys kuljetuspalveluihin
  - Reklamaatioiden määrä kuljetuksista
- Kuljetuspalveluiden kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot
  - Miten hinnoittelu eroaa eri keräysalueiden välillä
  - Mitkä ovat hinnoitteluerojen perusteet
- Jätehuoltomääräysten noudattaminen ja jätteen kuljettaminen kunnan osoittamaan vastaanottoaikaan, jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
  - Toimialueen kuntien viranomaisten tiedossa olevat tapaukset, joissa kunnan jätehuoltovelvoitteen piiriin kuuluvia jätteitä on päästetty maastoon tai muuten hävitetty jätelain ja jätehuoltomääräysten vastaisesti
  - Onko jätteen tyhjennyspisteissä noudatettu jätehuoltomääräysten mukaista tyhjennysväliä

- päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.
  - Jätteen kuljetuksen hinnoittelun vertailu muihin ominaisuuksiltaan vastaaviin alueisiin
  - Vertaaminen lautakunnan toimialueen osaan (Kemi), jossa jätteen kuljetus on järjestetty kunnan toimesta
  - Viranomaisen mahdollisuudet valvoa jätteen kuljetuksen toimivuutta (rekisterien laatu, tiedonkulku eri toimijoiden välillä)
  - Ero sopimusperustaisessa ja kunnallisen jätteenkuljetusjärjestelmän päästöissä ja ympäristövaikutuksissa

3 Sekalainen yhdyskuntajäte

Kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen keräyksen tilannetta tutkittiin tilastollisella vertailulla sekä toimialueen kuntien ympäristönvalvonnalle ja jätteenkuljetusyrityksille lähetyillä verkkokyselyillä. Viranomaisille lähetettyihin kyselyihin saatiin vastaus kaikkien toimialueen kuntien viranomaisilta. Kyselypohja on esitetty liitteessä 1. Kuljetusyrityksille lähetettyyn kyselyyn saatiin vastaus kaikilta viideltä alueella toimivalta sekalaista yhdyskuntajätettä kuljettavalta yritykseltä. Kyselypohja on esitetty liitteessä 2.

3.1 Jätekuljetusten kattavuus

Jätelain pykälän 35 mukaan jätteenkuljetuspalveluita tulee olla tarjolla kaikille kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluville kiinteistöille. Tässä selvityksessä kartoitettiin sekä jätehuollon tosiasiallista kattavuutta, joka kertoo eniten jätehuollon yleisestä toimivuudesta alueella sekä sen tarjontaa, eli onko kiinteistöjen haltijoilla ollut mahdollisuus liittyä jätteenkuljetuksen piiriin alueella käytössä olevassa sopimusperusteisessa mallissa.

Jätehuollon kattavuutta alueella selvitettiin vertailemalla alueen pysyvästä väestöstä ja loma-asunnoista saatavilla olevia tilastotietoja (Tilastokeskus 2025) Perämeren jätehuollon asiakasrekisteriin, jota edelleen verrattiin jätteen kuljettajien jätelautakunnalle toimittamiin tietoihin jätteen keräyskohteista. Näitä aineistoja vertaamalla saatiin ensin kuva jätehuoltoyhtiön asiakasrekisterin kattavuudesta ja ajantasaisuudesta ja toiseksi tieto siitä kuinka suuri osa jätehuoltoyhtiön asiakkaista on tosiasiallisesti hankkinut jätteen kuljetuksen alueella toimivilta kuljetusyrityksiltä.

Sosiaali- ja terveystalouksissa, koulutustoiminnassa sekä julkisessa palvelutoiminnassa syntyvät jätteet on jätetty tilastollisen selvityksen ulkopuolelle, sillä näiden toimintojen piirissä ei arvioida olevan merkittävää riskiä kiinteistöistä, jotka olisivat jättäytyneet jätteen keräyksen ulkopuolelle.

3.1.1 Aineistot

1. Tilastokeskuksen Paavo – tilastoja postinumeroitain aineisto

Tilastokeskuksen aineisto, joka sisältää väestötilastoa postinumeroalueittain. Selvityksessä käytettiin tietoa talouksien ja kesämökkien määristä alueella.

2. Jätehuoltoyhtiön asiakasrekisteri

Jätehuoltoyhtiön asiakasrekisteri, jota Perämeren jätelautakunta ylläpitää. Rekisteriä käytetään jätehuoltoyhtiön perusmaksujen laskuttamiseen. Asiakasrekisteristä saatiin tieto asiakaskohteiden (kiinteistö) osoitteesta ja käytössäolutilanteesta sekä useamman asunnon kohteiden asuntojen määrästä.

3. Kuljetusyritysten kirjanpito

Alueella toimivat kuljetusyritykset ovat velvollisia toimittamaan Perämeren jätelautakunnalle neljännesvuosittain tiedot jätteenkeräyskohteista, jotka sijaitsevat sopimusperusteisen kuljetusjärjestelmän alueella. Näistä eri yhtiöiden aineistot ja Kemin kunnallisesti järjestetyn kuljetusurakan keräyskohderekisteri yhdistettiin yhdeksi aineistoksi toimialueen keräyskohteista, jota verrattiin jätehuoltoyhtiön asiakasrekisteriin.

3.1.2 Menetelmät

Ensimmäisessä tilastovertailussa selvitettiin jätehuoltoyhtiön asiakasrekisterin kattavuutta suhteessa tilastokeskuksen tietoihin. Saatavilla oleva vertailuaineistot erosivat toisistaan vakituisten asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden osalta, tehtiin vertailu asiakasrekisterin kattavuudesta eri tavoin näiden kahden tarkasteltavan ryhmän osalta.

Vakituisten asukkaiden osalta käytettiin vertailuryhmänä Tilastokeskuksen postinumerokohtaista tietoa alueen talouksien määrästä. Tätä verrattiin asiakasrekisterin kohteisiin, joiden käytössäolutilanteeksi oli ilmoitettu vakituinen asunto. Rekisterin kohteet ovat jätteenkeräyskohteita eli yhden asunnon asuinrakennuksia tai useamman asunnon talonyhtiöitä.

Usean asunnon kohteiden määrä kerrottiin niiden ilmoitetulla asuntojen määrällä, jotta määrää voitiin verrata talouksien määrään. Usean asunnon kohteissa tyhjiin olevien asuntojen määrä huomioitiin kertomalla kohteen asuntojen määrä käyttösasteella, joka perustuu Tilastokeskuksen tietoon asuntojen käyttöasteista kunnittain ja

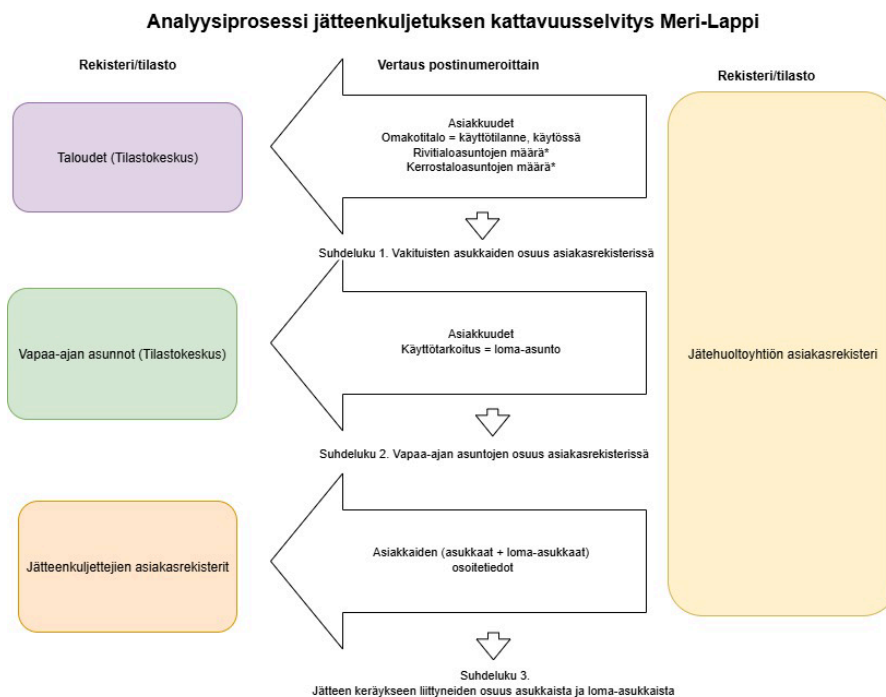
asuntotyypeittäin vuodelta 2022 (YLE 2023). Näin asiakkaina olevien asuntojen määrä saatiin vertailukelpoiseksi talouksiin myös useamman asunnon kohteissa.

Perämeren jätehuoltolautakunnan alueella on valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna matala asuntojen käyttöaste, joten asiakkuuksien vertaaminen alueella kirjoilla oleviin talouksien ja asiakasrekisterissä käytössä oleviksi merkittyihin kohteisiin oli tarkoituksenmukaisempaa kuin verrata kaikkia asuinrakennuksia ja asiakasrekisteriin merkittyjä asuinrakennuksia. Lisäksi usean asuinrakennuksen muodostamat taloyhtiöt ovat järjestäneet useimmiten jätteen keräyksen yhdestä keräyspisteestä, joka aiheuttaisi tilastollisen harhan keräyskohteiden ja asuinrakennusten määrää verrattaessa.

Rekisterin kattavuutta selvitettiin myös loma-asukkaiden osalta. Koska vapaa-ajan asuntoja osalta ei niiden tosiollisesta käytöstä ole saatavilla tilastotietoa vakituisten asukkaiden tapaan, verrattiin asiakasrekisterin kattavuutta vertaamalla asiakasrekisterissä olevia kohteita, joiden käyttötarkoitukseksi on merkitty vapaa-ajan asunto tilastokeskuksen tietoon loma-asuntojen määrästä postinumeroalueittain.

Kun asiakasrekisterin kattavuus saatiin laskettua, verrattiin asiakasrekisterissä olevia kohteita kuljettajien rekistereissä esiintyviin kohteisiin. Tätä varten eri kuljettajien rekisterit yhdistettiin ja osoitetiedot normalisoitiin. Vastaavuus syntyi, mikäli katuosoitteen ja postinumeron yhdistelmälle löytyi vastaavuus kahden rekisterin välillä. Näin vältettiin väärät vastaavuudet, joita olisi tullut saman katuosoitteen toistumisesta usean kunnan alueella.

Vertailu tehtiin sekä vakituisten asuntojen kohteiden ja vapaa-asuntojen osalta.

Kuvio 1. Prosessikaavio tilastollisesta vertailusta

3.1.3 Tulokset

Alla olevassa taulukossa on esitetty kootusti tilastollisten vertailujen tulokset kunnittain.

Taulukko 2. Jätehuollon kattavuus toimialueella

Jätehuollon kattavuus sekalainen yhdyskuntajäte				
Kunta	Taloudet ₁	Jätehuoltoyhtiön asiakkaina olevat vakituiset asiakkaat ₂	Asiakkaiden osuus talouksista	Vakituisesti asuttujen kiinteistöjen osuus ₃ , joille löytyy vastaavuus jäteenkuljettajien kirjanpidosta
Kemi	11 602	10 753	92,7 %	92,6 %
Keminmaa	6 282	6 005	95,6 %	73,2 %
Tervola	517	568	109,9 %	48,5 %
Tornio	8 685	8 505	97,9 %	73,4 %
Ylitornio	869	962	110,7 %	58,3 %
Kunta	Loma-asunnot ₄	Jätehuoltoyhtiön asiakkaina olevat loma-asunnot ₅	Loma-asuntojen asiakkaiden osuus loma-asunnoista	Loma-asuntojen osuus, joille löytyy vastaavuus jäteenkuljettajien kirjanpidosta
Kemi	564	254	45,0 %	16,1 %
Keminmaa	688	604	87,8 %	5,3 %
Tervola	284	207	72,9 %	3,9 %
Tornio	1 411	911	64,6 %	5,8 %
Ylitornio	1 270	780	61,4 %	5,4 %

1) Taloudet alueella vuonna 2024 yhteensä Paavo-tietokanta (Tilastokeskus 2025)

2) Jätehuoltoyhtiön asiakasrekisterin kohteet, joiden käytössäolotilanteeksi on ilmoitettu vakituinen asunto, useamman asunnon kohteiden tämän hetkinen asukasmäärä on arvioitu käyttämällä Tilastokeskuksen tietoa tyhjillään olevista asunnoista asuntotyypeittäin kussakin kunnassa

3) Jätehuoltoyhtiön asiakasrekisterin kohteet (kiinteistöt), joiden käytössäolotilanteeksi merkitty vakituinen asunto

4) Kesämökkit alueella 2024 Paavo-tietokanta (Tilastokeskus 2025)

5) Jätehuoltoyhtiön asiakasrekisterin kohteet (kiinteistöt), joiden käyttötarkoituksiksi on merkitty loma-asunto

Jätehuoltoyhtiön asiakasrekisterin kattavuus

Vertailun perusteella rekisterit olivat varsin kattavat kaikissa toimialueen kunnissa vakituisten asukkaiden osalta, alhaisimmankin tuloksen ollessa 92,7 prosenttia (Kemi).

Harvemmin asuttujen ja taajama-asteeltaan alhaisempien kuntien Tervolan ja Ylitornion osalta on rekisterissä suurempi määrä talouksia kuin tilastokeskuksen aineistossa. Tämä voi johtua mm. siitä, että rekisterissä on monia tyhjillään olevia tai vain loma-asuntona käytettyjä asuinrakennuksia, joiden käytössäolotilanteeksi on virheellisesti merkitty vakituinen asunto.

Toinen tilastollisen virheen aiheuttava seikka voi olla se, että usean asunnon kohteiden käyttöaste on laskenut entisestään vuodesta 2022, jolta tiedot asuntojen käyttöasteesta ovat.

Vakituisten asuntojen osalta rekisteri vaikuttaa olevan kattava ja sitä voidaan käyttää pohjana jätekuljetusten kattavuuden selvittämiseen alueella.

Vapaa-ajan asuntojen osalta rekisterin kattavuus on huomattavasti heikompi. Jätehuoltoyhtiön rekisteristä löytyi alhaisimmillaan vain 45 % kunnan alueella sijaitsevista vapaa-ajan asunnoista. Ainoastaan Keminmaalla saavutettiin lähes 90 % kattavuus muissa kunnissa sen ollessa huomattavasti alhaisempi.

Vertailun perusteella jätehuoltoyhtiön rekisteristä puuttuu merkittävä osa alueen loma-asunnoista ja sitä voidaan käyttää suuntaa antavasti loma-asuntojen jätehuollon liittymisasteen selvittämiseen.

Jätteenkuljetuksen liittymisaste – vakituiset asunnot

Vertailun perusteella vakituisen asumiseen käytettävien kiinteistöjen liittymisaste sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetukseen vaihtelee merkittävästi toimialueen kuntien välillä. Korkein liittymisaste, 92,6 prosenttia, on Kemin kunnan alueella, jossa on kunnan järjestämä sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetus. Sopimusperustaisen jätteenkuljetuksen alueen taajamavoittoisissa kunnissa Keminmaalla ja Torniossa liittymisaste on molemmissa yli 73 prosenttia.

Alhaisemman taajama-asteen kunnissa Tervolassa ja Ylitorniossa liittymisaste laskee merkittävästi. Ylitornion osalta liittymisaste on vakituisen asumiseen käytetyillä kiinteistöillä 58,3 prosenttia ja Tervolassa vain 48,5 prosenttia.

Vertailun tuloksia voivat mahdollisesti heikentää seuraavat tekijät:

-Osa kiinteistöistä, jotka ovat merkitty jätehuoltoyhtiön asiakasrekisteriin vakituisiksi asunnoiksi saattavat tosiasiasa olla asumattomia.

-Osassa kiinteistöissä on kimppa-astia, ja kaikkia kimppa-astian jäsenkiinteistöjä ei välttämättä ole merkitty erikseen kaikkien kuljettajien toimittamissa rekistereissä.

-Osa osoitteista voi sisältää kirjoitusvirheitä, joko jätehuoltoyhtiön tai kuljetusyritysten asiakasrekisterissä, joka estää vastaavuuden löytymisen rekisterien välillä.

-Jätteen kuljettajien toimittamissa asiakastiedoissa saattaa olla puutteita.

Näiden seikkojen ei voida kuitenkaan olettaa selittävän kuin pieni osa liittymisasteen vajauksesta toimialueen kunnissa.

Jätteenkuljetuksen liittymisaste – loma-asunnot

Loma-asuntojen liittymisaste jätteenkuljetukseen on vertailun perusteella huomattavasti matalampi kuin vakituisilla asukkailla. Se vaihtelee vajaan neljän ja reilun 16 prosentin välillä. Korkein aste on Kemissä, jossa jätteen kuljetus on järjestetty kunnallisesti, Kemin liittymisastetta arvioitaessa tulee kuitenkin huomioida, että jätehuoltoyhtiön asiakasrekisteristä puuttuu puolet alueen loma-asunnoista, joten tosiasiallinen

liittymisaste ei välttämättä eroa suuresti sopimusperusteinen kuljetusjärjestelmän kunnista, joissa liittymisaste vaihtelee välillä 3,9 - 5,8 prosentin välillä.

Kemin ja Tornion kunnissa suuri osa loma-asunnoista sijaitsee meren saarilla, jossa jätteen kuljetusta ei ole saatavilla, joka selittää osin hyvin matalaa liittymisastetta. Liittymisaste on kuitenkin yhtä matala myös kunnissa, joissa vastaavia mökkisaaria ei ole. Myös jätteenkeräyksestä vapautettujen kiinteistöjen tulisi olla jätehuoltoyhtiön asiakkaita ja löytyä asiakasrekisteristä, joten tällä seikalla ei voida myöskään selittää rekisterin puutteita loma-asuntojen osalta, niissäkään kunnissa, joissa suuri osa loma-asunnoista sijaitsee kuljetusveloitteesta vapautetuissa saarissa.

Osin matalaa liittymisastetta voivat selittää samat epävarmuudet kuin vakituisten asuntojen osalta.

Yhteenvetona voidaan todeta, että hyvin suuri osa alueen loma-asunnoista ei ole liittynyt jätteen kuljetukseen vaan kiinteistön jätehuolto hoidetaan joko kuljettamalla jätteet keräyspisteeseen, vakituisen asunnon jäteastiaan tai hävitetään muulla tavoin.

Johtopäätös – Alueen kiinteistöt eivät ole kattavasti liittyneet jätteen kuljetukseen.

3.2 Kuljetuspalvelujen saatavuus kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin

Jätelain 35 §:n mukaan jätteen kuljetuspalveluita tulee olla tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Seuraavaksi tarkastellaan näiden ehtojen täyttymistä.

Jätteenkuljetuksen tosiasiallista kattavuutta tarkasteltiin aiemmin tilastollisen vertailun avulla. Kattavuutta tulee tarkastella myös sen osalta, onko jätteen kuljetuksen palveluita tarjolla kattavasti koko toimialueella.

Jätelain § 35 edellyttää, että jätteen kuljetusta tulee olla kuntalaisille tarjolla kohtuullisin syrjimättömin ehdoin. Tämä tarkoittaa, että kiinteistön haltijoilla on mahdollisuus liittyä jätteen kuljetukseen koko kunnan alueella kohtuullisin hinnoin. Tämä tarkoittaa, että kaikille kiinteistöille tulee voida hankkia jätteenkuljetuspalvelu, jollei palvelun tarjoamiselle ole selkeää estettä, kuten kuljetuskalustolle soveltuvan tieyhteyden puuttuminen tai asiakkaalta saamattomat kuljetusmaksut.

Kuljetuspalveluiden hinnoittelun tulee myös olla tasapuolista, eli erot kuljetushinnoissa kiinteistöjen välillä tulee perustua todellisiin eroihin kuljetuskustannuksissa, joita aiheuttavat esimerkiksi suuremmista etäisyyksistä keräyspaikkojen välillä tai keräyspaikoista vastaanottoaikaan.

Kuljetuspalveluiden tarjontaa selvitettiin jätteenkuljetusyrietykselle lähetyllä kyselyllä ja jätelautakunnalta saadun tiedon perusteella. Tiedot jätteenkuljetuspalveluiden tarjoajista ja hinnoittelusta on esitetty alla olevassa taulukossa 3.

Taulukko 3. kuljetuspalveluiden tarjonta ja hinnoittelu

Sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuspalveluiden tarjonta ja hinnoittelu			
Kunta	Kuljetuspalveluita tarjoavien yritysten määrä		Tyhjennyksen ja vastaanoton (sis. Alv 25,5 %) hinta min-maks.
	Koko kunta	Osa kunnasta	
Kemi	Kunnallinen urakka		6,49 €
Keminmaa	3		10,59 – 11,20 €
Tervola	2	1	10,59 - 11,20 €
Tornio	4		10,59 - 11,20 €
Ylitornio	1 ₂		15,60 €
Koko maa ₁ min-maks.	-		7,13 - 18,45 €
Koko maa ₁ mediaani	-		9,85 €
Koko maa ₁ keskiarvo	-		10,49 €

- 1) Koko maan hintatiedot perustuvat verkossa saatavilla oleviin hintatietoihin kunnallisesti järjestetyn jätteen keräyksen hinnoittelusta
- 2) Lisäksi yksi kuljetusyritys ilmoittaa tarjoavansa palveluita alueella, mutta jätelautakunnalle toimitetun kirjanpidon perusteella yrityksellä ei ollut kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluvia kohteita kunnan alueella vuonna 2024

Jätteenkuljettajilta saatujen tietojen perusteella kaikkien kuntien alueella on saatavilla jätteenkuljetuspalveluita koko kunnan alueella. Ylitorniota lukuun ottamatta kaikkien kuntien alueella on tarjolla kuljetuspalveluita useamman yrityksen toimesta. Paras tilanne on Torniossa, jossa palveluita tarjoaa neljä yritystä.

Kuljetusyritysten hintojen verrattiin vertaamalla tyypillisen 240 litran jäteastian tyhjennys ja vastaanottohintoja.

Yrityksistä neljä ilmoittaa hinnastonsa verkkosivuillaan ja sen ilmoitetaan koskevan kaikkia kuntia toimialueella. Yhden yrityksen hintatietoa ei ole julkisesti saatavilla vaan hinta annetaan asiakkaalle tarjousperusteisesti. Tämä yritys ilmoitti keskihinnakseen kuljetukselle ja vastaanotolle 240 l astialle toimialueella 6,53 euroa sisältäen arvonlisäveron 25,5 %. Tätä lukua ei käytetty hintavertailussa, koska muiden yritysten hintatiedosta poiketen se edustaa koko toimialueen hintojen keskiarvoa, hinnan vaihdellessa keräyspaikkojen välillä.

Koska Keminmaalla, Tervolassa ja Torniossa toimivat pitkälti samat yritykset ei kuljetuspalveluiden hinnoittelussa näiden kuntien alueella ole juurikaan eroa. Kaikissa näistä kunnista 240 litran astian tyhjennyksen ja vastaanoton hinnat ovat alle euron sisällä toisistaan.

Ylitornion osalta hintaero muiden sopimusperusteisen kuljetuksen kuntien hintatasoon on merkittävä, Ylitorniossa 240 litran astian keräys- ja vastaanottohintana on yli 5 euroa korkeampi kuin kallein hinta muualla sopimusperusteisen kuljetuksen alueella. Ylitornion hintaan mahdollisesti vaikuttavia tekijöitä on sen Tervolaa lukuun ottamatta, muuta toimialuetta alhaisempi taajama-aste, sekä se ettei kunnan alueella toimi kuin yksi kuljetusyritys.

Kemin kunnallisen urakan hintataso on huomattavasti sopimusperusteisen keräyksen alueen hintatasoa alhaisempi. Verrokkisäiliön keräyksen ja vastaanoton maksaessa 6,49 euroa. Kemi ei kuitenkaan yhdyskuntarakenteeltaan tiiviinä, melkein yksinomaan taajamasta koostuvana alueena ole suoraan verrattavissa sopimusperusteisen keräyksen toimialueeseen, muuten kuin Tornion osalta.

Valtakunnallinen vertailuhinta on koostettu verkossa saatavilla olevista jätehuoltoyhtiöiden hinnastoista alueilta, joissa jätteenkuljetus on kunnallisesti järjestetty. Useiden jätehuoltoyhtiöiden toimialueesta vain osa kuuluu kunnallisesti järjestetyn kuljetuksen piiriin ja monissa hinnat vaihtelevat kunnittain. Yhtiöiden osalta, jossa hinnoittelu vaihtelee jäsenkuntien välillä, on käytetty hintojen keskiarvoa edustamaan koko jätehuoltoyhtiöiden hintatasoa. Niiden jätehuoltoyhtiöiden osalta, joissa tyhjennysväli vaihtaa kuljetuskustannuksiin on käytetty kahden viikon tyhjennysvälin hintaa.

Valtakunnallisesti on tyhjennys- ja vastaanottohintojen välillä merkittävää vaihtelua. Koko maan kunnallisesti järjestetyn kuljetuksen mediaanihinta on Tervolan, Tornion ja Ylitornion hintojen vaihteluvälin sisällä, hintakeskiarvon ollessa sen alapuolella.

Ylitornion osalta on keräys- ja vastaanottohinta huomattavasti valtakunnallista mediaania ja keskiarvoa korkeampi, mutta kuitenkin edullisempi kuin kaikkien kalleimmat tyhjennys- ja vastaanottohinnat.

Kemin kunnallisen urakan hinnat ovat edullisemmat kuin yhdenkään jätehuoltoyhtiön. Tässä tulee huomioida, että jätehuoltoyhtiöiden hinnat edustavat niiden koko kunnallisesti järjestetyn jätteen kuljetuksen aluetta, eivät yksittäistä kuntaa.

Johtopäätös – Jätteen kuljetuspalvelua on kuljetusyrityksiltä saadun tiedoin perusteella saatavilla kattavasti koko toimialueella, tosin osassa toimialueesta toimii vain yksi yritys. Palveluiden hinnat eivät Ylitorniota lukuun ottamatta eroa merkittävästi valtakunnallisista keskihinnoista.

3.3 Kuljetuspalveluiden luotettavuus

Kuljetuspalveluiden luotettavuutta kartoitettiin kysymällä jätteenkuljettajilta heidän saamiensa reklamaatioiden määrää. Osa jätteen kuljetukseen liittyvistä reklamaatioista päättyi myös jätehuoltoyhtiöille. Jätehuoltoyhtiön kirjanpidossa on kirjattu reklamaatioiden syy ja kuljetus on yksi reklamaatiokategoria. Reklamaatioista ei kuitenkaan ole kirjattu kuntaa tai jätetyyppiä (sekalainen yhdyskuntajäte/biojäte/pakkausjäte) eikä kuntaa. Tästä syystä reklamaatioista ei voida sanoa ovatko ne koskeneen sekalaisen yhdyskuntajätteen keräystä sopimusperusteisen keräyksen alueella.

Taulukko 4. Jätteenkuljettajien saamat reklamaatiot vuonna 2024

Yritys	Kaikki reklamaatiot toimialueella vuonna 2024
A	n.200 kpl, joista suurin osa liittyy biojätteen keräykseen
B	0 kpl
C	arviolta alle 5 kpl
D	0 kpl
E	Ei vastausta.

Puolet vastanneista jätteenkuljetusyrityksistä eivät olleet antamansa tiedon perusteella saaneet reklamaatiota ja loput eivät olleet eritelleet reklamaatioiden syitä. Yritys, joka oli saanut noin 200 kpl reklamaatioita ilmoitti suurimman osan johtuneen biojätteen keräykseen liittyvistä seikoista, joita ei tarkastella osana tätä selvitystä.

Johtopäätös – Saatavilla olleiden tietojen perusteella ei voida arvioida jätteenkuljetuspalveluiden luotettavuutta toimialueella.

3.4 Kunnan jätehuoltomääräysten noudattaminen

Jätelain § 35 edellyttää, että jätekuljetuksissa tulee noudattaa kunnan jätehuoltomääräyksiä ja toimittaa kerätty jäte kunnan määrittämään vastaanotto- ja käsittelypaikkaan.

Jätekuljetuksissa tulee noudattaa kunnan jätehuoltomääräyksiä. Perämeren jätelautakunnan toimialueella ovat voimassa yhteiset jätehuoltomääräykset, jotka ovat tulleet voimaan vuoden 2023 alusta.

Jätehuoltomääräyksiensä mukaan kiinteistön haltijan tulee liittyä jätteenkuljetukseen hankkimalla kiinteistölleen sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetus jätteenkuljetusrekisteriin kuuluvalta palveluntarjoajalta. Aiemmin esitetyn kattavuustarkastelun perusteella tämä ehto ei toteudu kaikkien kiinteistöjen osalta.

Tyhjennysvälien osalta löytyi jätteenkuljettajien rekistereistä muutamia kohteita, joissa sekajätteen tyhjennys on toteutettu pidemmällä välillä kuin jätehuoltomääräyksissä enimmäisväliksi määritetty 12 viikkoa. Jätelautakunnalta ei ollut selvitystä tehdessä saatavilla koottua aineistoa poikkeuksen saaneista kiinteistöistä, joten ei voida sanoa onko näillä kiinteistöillä ollut lupa poiketa enimmäistyhjennysvälistä.

Jätteenkuljetuksen poikkeuksista ei ole toimialueella koottua tietoa, vaan jätteenkuljettajien tulisi saada tieto suoraan asiakkailta.

Johtopäätös – Alueella on jätetty jätehuoltomääräyksiä noudattamatta jätteen keräykseen liittymisen laiminlyönnin muodossa, joten ehto jätehuoltomääräysten noudattamisesta ja kuljettamisesta kunnan määrittämään jätteenkäsittelylaitokseen ei ole toteutunut.

3.5 Muut edellytykset, jätelaki 37 §

Aiemmin käsiteltyjen jätelain pykälän 35 vaatimusten (jätteen kuljetuspalveluita tulee olla tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, jätteet tulee toimittaa kunnan määrittämään vastaanottopaikkaan, jätehuoltomääräyksiä tulee noudattaa), lisäksi jotta päätös sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta voidaan tehdä, tulee vielä seuraavien ehtojen täytyttyä:

- *jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle*
- *päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.*

3.5.1 Jätehuollon yleinen toimivuus

Jotta sopimusperusteisen jätehuollon voidaan nähdä edistävän jätehuollon yleistä toimivuutta, tulisi sen toimia vähintään yhtä hyvin tai paremmin kuin vastaavalla alueella kuntakohtaisesti järjestettynä. Kiinteistökohtaisen järjestelmän paremmuudesta ei kuitenkaan selvityksen perusteella ole merkkejä jätehuollon yleisen toimivuuden kannalta. Jätehuolto toimii tarkastelun perusteella Kemissä yhtä hyvin tai paremmin kuin sopimusperusteisen järjestelmän alueella.

Johtopäätös – Nykyinen järjestelmä ei erityisesti edistä jätehuollon yleistä toimivuutta.

3.5.2 Turvallisuus sekä terveys- ja ympäristöhaitat

Jätteenkuljettajille ja alueen kuntien ympäristönvalvontaviranomaisille tehtyjen kyselyiden perusteella nykyinen järjestelmä ei ole aiheuttanut ympäristö- tai terveyshaittoja. Kuljetusyrittäjille tehdystä kyselystä ilmoitti tapahtuneiden tapaturmien määrän. Näiden yritysten vastausten perusteella toimialueella tapahtui yksi henkilövahinko (loukkaantuminen), yksi liikennevahinko ja kaksi omaisuusvahinkoa vuonna 2024, 420 000 ajokilometrillä ja 42 henkilötyövuodella.

Jätteenkeräyksen työturvallisuutta käsitelleen opinnäytetyön perusteella jäteauton kuljettajan keskimääräinen tapaturmataajuus oli vuonna 2021 28 kappaletta per miljoona työtuntia (Laitinen 2023). Toimialueella laskennallinen tapaturmataajuus on henkilövahinkojen osalta 14 kappaletta miljoonaa työtuntia kohden. Liikennevahinkojen osalta taajuus on sama.

Kuljetusten ympäristövaikutuksia verrattaessa voidaan todeta, että Kemissä ja Torniossa taajamissa jätteenkeräyksessä oli merkittävä ero vertailtaessa kuormien (yksilokeroiset jäteautot) keskipainoja. Taajamat ovat kooltaan toisiinsa verrattavissa. Sopimusperusteisen kuljetusjärjestelmän alueella Torniossa kerätyt kuormat olivat 65 prosenttia Kemissä kunnallisessa urakassa kerättyjen kuormien painosta, kun verrattiin vain Torniossa toimivan kuljetusyrityksen yksilokeroisten autojen kuormia ja Kemissä kunnallisessa käytettyjen yksilokeroisten autojen kuormia.

Myös Kemissä kunnallista jätteenkuljetusta urakoivan yrityksen kuljetukset sopimusperusteisen kuljetusten alueella olivat huomattavasti vajaampia kuin Kemissä kuormatut. Ne painoivat keskimäärin vain 57 prosenttia Kemissä kerätyistä samanmallisista autoista, kuitenkin tulee huomata, että sopimusperusteisen keräyksen alueet ovat Kemissä harvempaan asuttuja, joten autojen kuormausasteita ei voida täysin suoraan verrata.

Vertailun perusteella voidaan todeta, että sopimusperusteisessa kuljetuksessa näyttäisi kertyvän suurempi ajomäärä saman jätemäärän keräämisessä, joten kuljetustoiminnan päästöt ja liikennevaikutukset ovat kuntakohtaista järjestelmää suuremmat. Lisääntynyt liikennöinnin määrä lisää myös liikennevahinkojen riskiä.

Toisaalta alueelta kunnallista urakkaa toteuttaneen urakoitsijan mukaan kunnallisessa järjestelmässä on ilmennyt omia ongelmia työturvallisuuden näkökulmasta. Vaaraa aiheuttavista tyhjennyspaikoista ja astiatyypeistä ei ole päästy eroon. Kunnallisessa mallissa ei urakoitsija voi suoraan puuttua näihin työturvallisuutta heikentäviin seikkoihin, vaan toimien tulee kulkea urakan kilpailuttaneen jätehuoltoyhtiön kautta, joka voi aiheuttaa viiveitä tai puutteita muutosten toteuttamisessa.

Johtopäätös – sopimusperusteinen järjestelmä ei ole aiheuttanut suoria turvallisuus-, ympäristö- tai terveyshaittoja, mutta sen kunnallista järjestelmää suurempi ajomäärä lisää toiminnan ympäristövaikutuksia ja mahdollisesti turvallisuusriskejä. Toisaalta kunnallisessa järjestelmässä on todettu haasteita työturvallisuuteen liittyvien ongelmien korjaamisessa.

3.5.3 Myönteiset vaikutukset kotitalouksille, yrityksille ja viranomaisten toimintaan

Sopimusperusteisella sekajätteen kuljetuksella on sekä haitallisia että myönteisiä vaikutuksia kotitalouksille, yrityksille ja viranomaisten toiminnalle.

Kotitaloudet

Kotitalouksille suurimpana hyötynä on mahdollisuus valita kuljetusyritys ja tarvittaessa vaihtaa se, mikäli toinen yritys tarjoaa parempaa tai edullisempaa palvelua. Kunnallisessa järjestelmässä ei asiakkaalla ole mahdollisuutta vaihtaa palveluntarjoajaa, mikäli palvelussa ilmenee ongelmia, vaan ongelmiin on puututtava urakan kilpailuttaneen jätehuoltoyhtiön toimesta. Sopimusperusteisessa järjestelmässä on asiakkaan myös mahdollista saada palvelu hintaan, mikä vastaa paremmin jätteen kuljetuksen tosiasiallisia kustannuksia. Kun taas laajassa kunnallisessa urakassa haja-asutusalueilla ja taajamissa voidaan veloittaa samaa keräyskustannusta, jolloin taajama-alueiden kiinteistöt maksavat osin haja-asutusalueiden korkeammat kuljetuskustannukset omista maksuistaan.

Kuitenkin Perämeren jätelautakunnan toimialueella kaikki yhtä toimijaa lukuun ottamatta tarjosivat samaa hintaa koko kunnan alueella. Lisäksi kaikissa sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvissa kunnissa kuljetushinnat olivat Kemin kunnallista urakkaa kalliimmat. Joten etua hinnoittelusta keräyskustannusten perusteella ei alueen kotitalouksille koitunut.

Kotitalouksille sopimusperusteisesta järjestelmästä voi koitua myös haittoja. Mikäli kilpailu on vähäistä voi kuljetusten hinta nousta. Yksittäisen kiinteistönhaltijan neuvotteluvoima suhteessa jätteenkuljettajaan on vähäinen.

Jätteenkuljetusreitit ovat kiinteistöjen sijaintiin ja tieverkkoon sidottuja, joka aiheuttaa voimakkaita skaalatuottoja, mikäli saman ajoreitin varrelta saadaan lisäkiinteistöjä, eivät keräyskustannukset nouse samassa suhteessa lisätuloon. Lisäksi sisääntulokustannukset ovat merkittävät kilpailtaessa alueella, jossa kilpailijalla on vakiintuneita kuljetusreittejä. Yksittäisten hajallaan olevien keräyskohteiden keräyksen kustannukset ovat korkeat.

Näiden seikkojen vuoksi jätteenkeräyksellä on korkea riski synnyttää alueellisia luonnollisia monopoleja, joiden sisällä kotitaloudella ei ole todellista mahdollisuutta kilpailuttaa palveluntarjoajaansa. Tästä syystä toimivan markkinatilanteen tarjoamaa mahdollisuutta vaihtaa palvelun tarjoajaa hinta- tai laatutekijöiden vuoksi ei ole.

Yritykset

Yritysten asemaa voidaan tarkastella sekä kuljetusyrittäjien että kuljetuspalveluita hankkivien yritysten kannalta. Kuljetusyritysten kannalta positiivisia puolia sopimusperusteisessa järjestelmässä on muutamia. Sopimusperusteinen järjestelmä lisää joustavuutta kuljettajien kannalta, asiakkaita voidaan ottaa suhteessa kalusto- ja henkilö-

resursseihin. Myös sopimuskaudet voidaan määrittää lyhyemmiksi ja mahdollisesti kohonneet toimintakustannuksen voidaan joustavammin siirtää asiakkailta perittäviin keräyskustannuksiin. Sopimusperusteinen järjestelmä mahdollistaa jätteenkeräyksen niillekin yrityksille, joiden kalusto- ja henkilöresurssit eivät ole riittävät kokonaisen kunnallisen urakka-alueen operoimiseen.

Kun kuljetusyrittäjiltä kysyttiin kunnalliseen jätteenkuljetusjärjestelmään siirtymisen mahdollisista vaikutuksista heidän toimintaansa, niin kolme neljästä kysymykseen vastanneesta yrityksestä arvioi, että siirtyminen sopimusperusteisesta kunnalliseen järjestelmään heikentäisi yrityksen toiminta- ja työllistämisedellytyksiä toimialueella. Yksi vastanneista yrityksistä arvioi, että toiminta ja työllistämismahdollisuudet voisivat parantua kunnalliseen kuljetusjärjestelmään siirtymisen myötä.

Kun yrityksiltä kysyttiin mahdollistaako nykyinen malli toiminnan kehittämisen ja tarvittavat investoinnin toimialueella kaksi kolmesta kysymykseen vastanneesta yrityksestä oli sitä mieltä, yksi vastanneista piti toimintaa liian kannattamattomana, että se mahdollistaisi investoinnit ja toiminnan kehittämisen ja tarvittavat investoinnit esimerkiksi kaluston modernisointiin.

Kuljetusyrittäjien kannalta siirtymisessä kunnalliseen jätteenkuljetukseen voi tarjota myös etuja. Oikean kestoiset ja laajuiset kuntaurakat mahdollistavat toiminnan ennakoinnin urakkakauden ajaksi. Lisäksi on mahdollista, että kunnan järjestämä kuljetus lisää siihen liittyneiden kiinteistöjen määrää. Laajuudeltaan (ajallinen ja alueellinen) oikeankokoisten urakoiden laatimiseksi tulisi jätehuoltoyhtiön ja jätteenkuljettajien välillä järjestää markkinavuoropuhelu.

Muille alueen yrityksille sopimusperusteisen järjestelmän etuna on se, että jätteenkuljetusta toteuttavat yritykset voivat kerätä yritystoiminnassa syntyvää sekajätettä yhdessä kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluvan sekajätteen kanssa. Tämä voi mahdollistaa kustannustehokkaamman keräämisen ja edullisempien hintojen tarjoamisen varsinkin taajama-alueiden ulkopuolella toimiville yrityksille.

Viranomaiset

Viranomaisten toiminnan kannalta sopimusperusteisessa järjestelmässä ei ole selkeitä etuja. Jätelautakunnan ja ympäristönsuojeluviranomaisen velvoitteet ovat samat järjestelmästä riippumatta. Kuntakohtaisessa järjestelmässä viranomaisten mahdollisuudet saada tietoa ja valvoa jätteenkuljetusta ovat sopimusperusteista järjestelmää paremmat, kun kaikki tieto jätteiden keräyksestä on saatavilla jätehuoltoyhtiöltä, eikä se perustu eri yrityksiltä saatuihin erillisiin kirjanpitoihin.

Kunnallisten kuljetusten kilpailuttamisen järjestää jätehuoltoyhtiö, eli kilpailutuksien aiheuttama tarve lisäresursseille aiheutuu jätehuoltoyhtiölle viranomaisten sijaan.

Johtopäätös – Sopimusperusteisessa jätteenkuljetuksessa on tiettyjä etuja alueen kotitalouksille ja yrityksille, ei kuitenkaan viranomaisille. Kokonaisuutena tarkasteluna ei vaikutuksia voida arvioida myönteisiksi kotitalouksille, yrityksille ja viranomaisten toiminnalle.

4 Saostus- ja umpisäiliöliete

Jätelain pykälän 32 mukaan asuin- ja lomakiinteistöillä sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä saostus- ja umpisäiliöliete kuuluvat kunnan jätehuoltovelvoitteen piiriin. Saostus- ja umpisäiliölietteen keräyksen tulee täyttää samat jätelain 35 §:n mukaiset vaatimukset. Mikäli saostus- ja umpisäiliölietteen jätteenkeräyksen ensisijaisesta kunnallisesta järjestämistavasta halutaan poiketa sopimusperusteisen kuljetusjärjestelmän hyväksi, tulee lisäksi jätelain 37 §:n mukaisten ehtojen täyttyä.

Saostus- ja umpisäiliölietteen keräyksen tilannetta tutkittiin tilastollisella vertailulla sekä toimialueen kuntien ympäristönvalvonnalle ja lietteenkuljetusyriyksille lähettyillä verkkokyselyillä. Viranomaisille lähetettyihin kyselyihin saatiin vastaus kaikkien kuntien toimialueen kuntien viranomaisilta. Kyselypohja on esitetty liitteessä 1. Kaikille jätelautakunnan ilmoittamille saostus- ja umpisäiliölietteen kuljettajille lähetettiin sähköpostitse verkkokysely ja heihin oltiin puhelimitse yhteydessä kyselystä. Viidestä kuljetusyrittäjästä, joille kysely lähetettiin ei yksikään vastannut kyselyyn. Kyselypohja kuljettajille on esitetty liitteessä 3.

4.1 Saostus- ja umpisäiliölietteen keräyksen kattavuus

Saostus- ja umpisäiliölietteen keräyksen kattavuutta selvitettiin tilastollisen vertailun menetelmin. Toimialueen kuntien jätevesiverkoston ulkopuolisten asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuntojen määrä selvitettiin vähentämällä viemäriverkkoon kuuluvien asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuntojen määrä em. rakennusten kokonaismäärästä, joka saatiin tilastokeskuksen Paavo-tietokannasta. Viemäriverkkoihin liittyneiden kiinteistöjen määrä saatiin kuntien vesilaitoksilta. Loma-asuntojen määrästä vähennettiin 36,3 prosenttia perustuen Sweco Finland Oy:n tekemässä Lahden seudun lieteselvityksessä (Sweco Finland Oy 2024) tehtyyn arvioon kantovesikiinteistöjen määrästä. Näillä kiinteistöillä ei saostus- tai umpisäiliöitä tarvita.

Viemäriverkon ulkopuolisten asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuntojen määrää verrattiin tietoon lietteen keräyskohteiden määrästä. Keräyskohteiden määrä saatiin lasquemalla ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen jätteen siirtoasiakirjojen SIIRTO-rekisteriin ilmoitettujen osoitteiden määrä, joista saostus- ja umpisäiliölietettä oli noudettu toimialueen kunnissa.

SIIRTO-rekisteristä tiedot noudettiin kahden vuoden ajalta, sillä sakokaivoja ei välttämättä tyhjennetä jokaisen kalenterivuoden aikana, vaan kahden vuoden otanta antaa realistisemman kuvan. Vertailun tulokset on esitetty taulukossa 5.

Puhdistamoille toimitetun lietteen määrää ei tarkasteltu tässä selvityksessä, sillä jos tätä tietoa halutaan käyttää lietteenkeräyksen kattavuuden arviointiin, tulisi käytössä olla luotettava arvio saostuskaivojen ja umpisäiliöiden suhteellisesti määrästä alueella. Erilaisten jätevesijärjestelmien tuottaman lietemäärän ero on moninkertainen.

Taulukko 5. Saostus- ja umpisäiliölaitteen keräyksen kattavuus

Jätehuollon kattavuus saostus- ja umpisäiliölaitte			
Kunta	Asuinrakennukset ja loma-asunnot viemäriverkon ulkopuolella ₁	SIIRTO-rekisteriin ilmoitetut tyhjennyskohteet ₂	Ilmoitettujen kohteiden osuus viemäriverkon ulkopuolisista kohteista
Kemi	925	804	86,9 %
Keminmaa	1334	673	50,5 %
Tervola	1666	813	48,8 %
Tornio	3986	410	10,8 %
Ylitornio	2360	176	7,5 %

- 1) Kunnan asuinrakennukset ja loma-asuntojen määrä, jotka ovat viemäriverkon ulkopuolella ja joilla tulisi olla kiinteistökohtainen käsittelyjärjestelmä. Loma-asunnoista 36,3 prosenttia on oletettu kantovesikiinteistöiksi, joita ei ole huomioitu lukumäärässä.
- 2) Kaikki SIIRTO-rekisterin merkityt osoitteet, joista saostus- ja umpisäiliölaitetta on kuljetettu vuosina 2023–2024.

Vertailun perusteella tyhjennyskohteiden määrä ja osuus viemäriverkon ulkopuolisista kiinteistöistä vaihtelee merkittävästi kuntien välillä. Selkeästi paras kattavuus toimialueen kunnista on Kemissä, jossa arvioitu viemäriverkon ulkopuolisten kiinteistöjen määrä vastaa lähes 90 prosenttisesti SIIRTO-rekisterin kohteiden määrää. Tervolassa ja Keminmaalla vastavuus on noin 50 prosenttia.

Huomattavasti heikompi tilanne on Torniossa, jossa SIIRTO-rekisteristä löytyvien kohteiden määrä on vain 10,8 prosenttia jätevesiverkon ulkopuolisten kiinteistöjen määrästä. Tornion tilanne eroaa muista tarkasteluista kunnista siten, ettei Torniossa ole omaa jäteveden puhdistamoa, Tornion veden viemäriverkosta kerätty vesi toimitetaan Ruotsiin Haaparantaan.

Ainoastaan yhdellä yrityksellä on lupa viedä Haaparantaan jätevesilietettä ja yritykseltä saadun tiedon mukaan vuonna 2024 ei Haaparantaan toimitettu yhtäkään asuinkiinteistöiltä kerättyä kuormaa.

Torniosta ja varsinkin sen syrjäisemmiltä haja-asutusalueilta on toimialueella poikkeuksellisen pitkät kuljetusetäisyydet jätevedenpuhdistamoille, joka voi selittää poikkeuksellisen alhaista tyhjennysastetta.

Ylitornion osalta tilanne vielä heikompi, kun SIIRTO-rekisterin kohteiden määrä vastaa vain 7,5 prosenttia viemäriverkon ulkopuolisten kiinteistöjen arvioidusta määrästä. Ylitornion osalta alhaista liittymisastetta saattaa selittää Tornion tapaan pitkän kuljetusetäisyydet puhdistamoille ja alueella toimivien kuljetusyritysten vähyyt (ks. taulukko 6).

Vertailuun sisältyy eräitä epävarmuuksia. Jätevesiverkkoon liittymispisteitä on jonkin verran vähemmän kuin siihen liittyneitä asuinrakennuksia, sillä osa asuinrakennuksista kuuluu talonyhtiöihin, joilla on vain yksi liittymä, tämä heikentää tilastollista liittymisastetta, joidenkin

verkostoon liittyneiden rakennuksien puuttuessa liittyneiden kohteiden lukumäärästä. Tätä epävarmuutta ei kuitenkaan voitu välttää käytössä olleella tilastoaineistolla.

Toinen epävarmuus liittyy kantovesikiinteistöjen osuuteen. Sweco Finland Oy:n arvio 36,3 prosentista perustuu valtakunnallisen mökkibarometrin tuloksiin, jotka eivät ole suoraan yleistettävissä toimialueella. Kemissä ja Torniossa suuri osa loma-asunnoista sijaitsee meren saarissa, joissa kantoveden voidaan arvioida olevan huomattavasti yleisempi ratkaisu kuin keskimäärin valtakunnallisesti.

Kolmas epävarmuus aiheutuu SIIRTO-rekisterin tiedoista. On mahdollista, että kaikkia keräyskohteita ei ole merkitty kuorman siirtoasiakirjaan kerätessä lietettä monista kohteista. Tällöin keräyksen kattavuus näyttäytyisi todellista matalampana. Toisaalta mahdollisesti virheellisesti kirjatut osoitteet saattavat näkyä vertailussa useina eri kohteina ja näin ollen antaa todellista paremman tuloksen kattavuuden osalta.

Lapin ELY-keskukselta saadun tiedon mukaan siirtoasiakirjavelvoitteiden noudattamisessa on havaittu puutteita alueella tehdyssä valvonnassa. Vuonna 2025 Meri-Lapin alueella py-säytettiin valvontaiskussa 57 jätekuljetusta, näistä 23,5 prosentilla puuttui siirtoasiakirja.

Neljäs epävarmuus on se, ettei jätelautakunnalla ole käytettävissä kootusti tietoa luvista lietteen omatoimiseen käsittelyyn, joten käytettävissä ei ollut tietoa kiinteistöjen määrästä, joilla liete käsitellään luvallisesti omatoimisesti. Tämä voi näkyä tarkastelussa todellista alhaisempana tyhjennysasteena.

Epävarmuudet huomioon ottaenkin voidaan todeta, että Kemiä lukuun ottamatta alueen kunnissa hyvin suuri osa ei hanki saostus- ja umpisäiliölietteen tyhjennystä kiinteistöiltään. Saostus ja umpisäiliölietteen osalta keräyksessä on ongelmia myös muilla alueilla, esim. Lahden alueella tehdyn selvityksen perusteella (Sweco Finland 2024) perusteella alueen vastaanottopisteisiin on toimitettu 53-56 prosenttia alueella syntyvästä lietteestä. Kolmenkierron jätehuolto-yhtiön toimialuetta koskevassa selvityksen perusteella alueella toteutuivat lietekuljetukset vakituisesti asutuilta kiinteistöiltä 52 prosentin osalta ja vapaa-ajan asunnoilta ja tyhjiällä olevilta asuinrakennuksilta 55 prosentin osalta toimitettiin lietettä käsittelemään (Kolmenkierto Oy 2025). Näihin verrattuna Kemin tilanne on huomattavasti parempi, Keminmaan ja Tervolan vastaava ja Tornion osalta huomattavasti heikompi.

Johtopäätös – Kemiä lukuun ottamatta, suurella osalla alueen kiinteistöistä ei saostus- ja umpisäiliölietettä kerätä ja toimiteta jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi.

4.2 Kuljetuspalvelujen saatavuus, kattavuus, hinnoittelu ja ehdot

Jätelain 35 §:n mukaan jätteen kuljetuspalveluita tulee olla tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Seuraavaksi tarkastellaan näiden ehtojen täyttymistä.

Tyhjennyspalveluiden saatavuus edellyttää, että alueella on tyhjennyspalveluita tarjoavia yrityksiä, toimialueen kunnissa toimivien yritysten määrä on esitetty taulukossa

6. Tieto perustuu SIIRTO-rekisterin tietoihin yrityksistä, jotka ovat toimittaneet rekisteriin saostus- ja umpisäiliölietteen siirtoasiakirjoja vuonna 2024.

Taulukko 6. Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljettajien määrät toimialueen kunnissa.

Kunta	Kunnassa vuonna 2024 saostus- ja umpisäiliölietettä kuljettaneiden yritysten määrä
Kemi	10
Keminmaa	11
Tervola	9
Tornio	11
Ylitornio	3

Kaikissa toimialueen kunnissa toimii useita saostus- ja umpisäiliölietteen tyhjennys- ja kuljetuspalveluita tarjoavia yrityksiä, Kemissä, Keminmaalla, Torniossa ja Tervolassa toimii kaikissa noin 10 yrittäjää, kun taas Ylitorniossa saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksia on tehnyt vain 3 yritystä vuonna 2024.

Koska kuljetusyritykselle lähettyihin kyselyihin ei saatu vastauksia, ei saatu tietoa kattavatko yritysten toimialueet kuntien koko alueen vai onko toimialueen kunnissa alueita, joissa saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetus- ja keräyspalveluita ei ole tarjolla.

Saostus- ja umpisäiliölietteen tyhjennyksien ja kuljetuksien hinnoista alueella ei ole julkista tietoa eikä kuljetusyrittäjiltä saatu vastauksia heille lähetettyyn kyselyyn, jossa asiaa tiedusteltiin, joten tyhjennysten- ja kuljetusten hintatasosta tai hinnoitteluperusteista alueella ei ole tietoa. Myöskään palveluiden ehdoista ei ole saatu tietoa.

Johtopäätös – Saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennys- ja kuljetuspalveluita tarjoaa toimialueen kunnissa usea yritys, mutta selvitystä varten ei saatu tietoa palveluiden hinnoittelusta, ehdoista tai siitä onko palveluita tarjolla koko toimialueella.

4.3 Kuljetuspalveluiden luotettavuus

Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusten luotettavuutta ei voitu tässä selvityksessä arvioida, sillä kuljetusyrityksiltä ei saatu tietoa heidän saamistaan reklamaatioista.

Johtopäätös – Saostus- ja umpisäiliölietteen tyhjennys- ja kuljetuspalveluiden luotettavuutta ei voitu arvioida, sillä kuljettajilta ei saatu tietoja heidän saamistaan asiakasreklamaatioista.

4.4 Kuljetuspalveluiden kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot

Jätelain § 35 edellyttää, että jätteen kuljetusta tulee olla kuntalaisille tarjolla kohtuullisin syrjimättömin ehdoin. Tämä tarkoittaa, että kiinteistön haltijoilla on mahdollisuus liittyä jätteen kuljetukseen koko kunnan alueella kohtuullisin hinnoin. Kaikkien kiinteistöjen tulee voida hankkia jätteenkuljetuspalvelu, jollei palvelun tarjoamiselle ole selkeää estettä, kuten kuljetuskalustolle soveltuvan tieyhteyden puuttuminen tai asiakkaalta saamattomat kuljetusmaksut.

Kuljetuspalveluiden hinnoittelun tulee myös olla tasapuolista, eli erot kuljetushinnoissa kiinteistöjen välillä tulee perustua todellisiin eroihin kuljetuskustannuksissa, joita aiheuttavat esimerkiksi suuremmista etäisyyksistä keräyspaikkojen välillä tai keräyspaikoista vastaanottoaikaan.

Toimialueen jäteasiamieheltä saadun tiedon perusteella ei jätelautakunnan tiedossa ole tapauksia toimialueella, jossa kiinteistön haltijalle ei olisi ollut tarjottu saostus- tai umpisäiliölietteen keräyspalveluita.

Johtopäätös – Palveluita vaikuttaa olevan tarjolla kaikille alueen kiinteistöille, mutta palveluiden ehdoista tai hinnoista ei ole tietoa.

4.5 Kunnan jätehuoltomääräysten noudattaminen

Jätelain § 35 edellyttää, että jätekuljetuksissa tulee noudattaa kunnan jätehuoltomääräyksiä ja toimittaa kerätty jäte kunnan määrittämään vastaanotto ja käsittelypaikkaan.

Jätekuljetusten osalta jätehuoltomääräyksistä tulee tarkasteltavaksi, onko niissä noudatettu kunnan jätehuoltomääräyksiä. Perämeren jätelautakunnan toimialueella ovat voimassa yhteiset jätehuoltomääräykset, jotka ovat tulleet voimaan vuoden 2023 alusta.

Saostus- ja umpisäiliölietteen osalta toimialueen kuntien yhteisissä jätehuoltomääräyksissä on määrätty, että saostussäiliöistä, pienpuhdistamojen liettiloista ja muista vastaavista säiliöistä jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Säiliöstä, johon kerätään pelkästään pesuvesiä, jätevesiliete on poistettava aina tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

Selvityksen perusteella suuressa osassa kiinteistöjä ei ollut tyhjennetty lietettä vuosina 2023–2024. Koska enimmäistyhjennysväli on kolme vuotta on mahdollista, että osa kiinteistöistä on noudattanut vaadittua tyhjennysväliä eikä niistä silti ole merkintää SIIRTO-rekisteristä, tämä koskee kuitenkin vain kiinteistöjä, joilla käsitellään vain pesuvesiä ja niistä laskennallisesti korkeintaan kolmanneksen voidaan arvioida puuttuvat

SIIRTO-rekistesteristä. Tätä tekijää ei siis voida pitää selittävänä tekijänä tyhjennysas-teissa ja voidaan todeta, että SIIRTO-rekisterin tietojen perusteella osalla kiinteistöistä saostuskaivojen tyhjennysväliä ei olla noudatettu.

Toinen tarkasteltava asia onko kerätty saostus- ja umpisäiliöliete toimitettu kunnan määräämään vastaanottoaikaan. Vuosien 2023–2024 siirtoasiakirjojen perusteella saostus- ja umpisäiliölietettä oli jätehuoltomääräyksessä lueteltujen puhdistamoiden lisäksi toimitettu kolmeen muuhun kohteeseen: Napapiirin veden jätevedenpuhdistamolle Rovaniemelle, Outokumpu Stainless Oy:lle Tornioon ja Pohjaset Oy:lle Tornioon.

Johtopäätös – SIIRTO-rekisterin tietojen perusteella eivät kaikki toimialueen viemäriverkon ulkopuoliset kiinteistöt ole noudattaneet saostus- ja umpisäiliölietteen tyhjennysvälejä.

4.6 Muut edellytykset jätelain § 37

Aiemmin käsiteltyjen jätelain §:n 35 vaatimusten (jätteen kuljetuspalveluita tulee olla tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, jätteet tulee toimittaa kunnan määräämään vastaanottoaikaan, jätehuoltomääräyksiä tulee noudattaa), lisäksi jotta päätös sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta voidaan tehdä, tulee vielä seuraavat ehdot täytyä:

- *jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;*
- *päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.*

4.6.1 Jätehuollon yleinen toimivuus

Jotta sopimusperusteisen lietteenkuljetuksen voidaan nähdä edistävän jätehuollon yleistä toimivuutta, tulisi sen toimia vähintään yhtä hyvin tai paremmin kuin vastaavalla alueella kuntakohtaisesti järjestettynä. Missään osassa toimialuetta ei lietteen kuljetusta ole järjestetty kunnallisesti, joten ei vertailua ei voitu järjestelmien välillä tehdä toimialueen sisällä. Kuitenkin selvityksen perusteella voidaan todeta, ettei sopimusperusteinen järjestelmä nykymuodossaan edistä saostus- ja umpisäiliölietteen kattavaa tyhjennystä alueella, sillä suuri osa kiinteistöistä ei toimita saostus- ja umpisäiliölietettään käsiteltäväksi.

Johtopäätös – Selvityksen perusteella saostus- ja umpisäiliölietteen sopimusperusteinen järjestelmä ei edistä jätehuollon yleistä toimivuutta.

4.6.2 Turvallisuus sekä terveys- ja ympäristöhaitat

Alueen kuntien ympäristönvalvonnalle tehtyjen kyselyiden perusteella nykyinen järjestelmä ei ole aiheuttanut ympäristö- tai terveyshaittoja. Heidän tiedossaan ei ollut tapauksia, joissa saostus- tai umpisäiliölietettä olisi päästetty maastoon tai muuten käsitelty epäasianmukaisesti.

Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljettajilta ei saatu vastauksia kyselyyn, joten selvitystä tehdessä ei ollut käytettävissä tietoa toiminnassa tapahtuneista tapaturmista tai mahdollisesti heidän tiedossaan olevista terveys- tai ympäristöhaitoista.

Johtopäätös – Käytettävissä olleiden tietojen perusteella saostus- ja umpisäiliölietteen nykyinen kiinteistökohtainen kuljetusjärjestelmä ei ole aiheuttanut toimialueella terveys- tai ympäristöhaittoja.

4.6.3 Myönteiset vaikutukset kotitalouksille, yrityksille ja viranomaisten toimintaan

Kiinteistökohtaisella saostus- ja umpisäiliölietteen nykyinen kiinteistökohtainen kuljetusjärjestelmällä on sekä haitallisia, että myönteisiä vaikutuksia kotitalouksille, yrityksille ja viranomaisten toiminnalle.

Kotitaloudet

Kotitalouksille suurimpana hyötynä on mahdollisuus valita kuljetusyritys ja tarvittaessa vaihtaa se, mikäli toinen yritys tarjoaa parempaa tai edullisempaa palvelua. Kunnallisessa järjestelmässä ei asiakkaalla ole mahdollisuutta vaihtaa palveluntarjoajaa, mikäli palvelussa ilmenee ongelmia. Ongelmiin on puututtava urakan kilpailuttaneen jätehuoltoyhtiön tai jätelautakunnan toimesta. Sopimusperusteisessa järjestelmässä on asiakkaan myös mahdollista saada palvelu hintaan, mikä vastaa paremmin jätteen kuljetuksen tosiasiallisia kustannuksia. Tämä edellyttää, että alueen markkinoilla on tervettä kilpailua. Jos koko laajassa kunnallisessa urakassa haja-asutusalueilla ja taajamissa veloitetaan samaa keräyskustannusta maksavat taajama-alueiden kiinteistöt osin haja-asutusalueiden korkeammat kuljetuskustannukset omissa maksuissaan. Toimialueella jätevesilietteen kuljetusetäisyydet paikoin erittäin pitkiä, joten on mahdollista, että paikoin tyhjennys- ja kuljetushinnat muodostuvat kohtuuttomiksi nykyisessä järjestelmässä, jossa tyhjennykset hinnoitellaan kiinteistökohtaisesti. Tässä kyselyssä ei kuitenkaan ollut käytettävissä hintatietoja lietteenkuljettajilta, joten asiaa ei voitu selvittää.

Kunnallinen saostus- ja umpisäiliölietteen keräys voidaan järjestää järjestelmällisillä keräysreiteillä, jotka vähentävät kuljetusten määrää ja kustannuksia haja-asutus alueilla. Keskitetty järjestelmä mahdollistaa myös paremmin ajoneuvoyhdistelmien käytön pitkillä kuljetusetäisyyksillä.

Kotitalouksille sopimusperusteisesta järjestelmästä voi koitua myös haittoja. Mikäli kilpailu on vähäistä voi kuljetusten hinta nousta. Yksittäisen kiinteistön neuvotteluvoima suhteessa jätteen kuljettajaan on vähäinen, jos markkinat alueella eivät ole toimivat.

SIIRTO-rekisterin tietojen perusteella alueella toimii suuri määrä saostus- ja umpisäiliölietettä kuljettavia yrittäjiä. Kilpailua yrittäjien välillä voidaan olettaa olevan, tosin ainakin niiden toimijoiden, jotka tekevät keräystä traktorikalustolla, toimialueet ovat mahdollisesti huomattavasti koko kuntaa suppeampia, jolloin kaikilla alueilla ei välttämättä ole toimivia markkinoita.

Yritykset

Yritysten voidaan tarkastella sekä kuljetusyrittäjien toiminnan että kuljetuspalveluita hankkivien yritysten kannalta. Kuljetusyrittäjien kannalta positiivisia puolia sopimusperusteissa järjestelmässä on muutamia. Sopimusperusteinen järjestelmä lisää joustavuutta kuljettajien kannalta, asiakkaita voidaan ottaa suhteessa kalusto- ja henkilöresursseihin ja mahdollisesti kohonneet toimintakustannuksen voidaan joustavammin siirtää asiakkailta perittäviin keräyskustannuksiin. Sopimusperusteinen järjestelmä mahdollistaa jätteenkeräyksen niillekin yrityksille, joiden kalusto- ja henkilöresurssit eivät ole riittävät kokonaisen kunnallisen urakka-alueen operoimiseen.

Kunnan järjestämään saostus- ja umpisäiliölietteen keräykseen siirtyminen voi mahdollisesti vähentää jätteenkuljetuksiin tarvittavia henkilöresursseja, jos ajoreittejä saadaan tehostettua. Keräysasteen pienikin nosto nykyisestä voidaan kuitenkin arvioida lisäävän tarvittavan työn määrää, joka kumoaisi tehostamiseen liittyvät työllisyysvaikutukset.

Kuljetusyrittäjien kannalta siirtyminen kunnalliseen jätteenkuljetukseen voi tarjota myös etuja. Oikean kestoiset ja laajuiset kuntaurakat mahdollistavat toiminnan ennakoinnin urakkakauden ajaksi. Näiden määrittämiseksi tulisi lietteenkuljettajien kanssa järjestää markkinavuoropuhelu ennen mahdollista kilpailuttamista.

Viranomaiset

Viranomaisten toiminnan kannalta sopimusperusteisessa järjestelmässä ei ole selkeitä etuja. Jätelautakunnan ja ympäristönsuojeluviranomaisen velvoitteet ovat samat järjestelmästä riippumatta. Kuntakohtaisessa järjestelmässä viranomaisten mahdollisuudet saada tietoa ja valvoa jätteenkuljetusta ovat sopimusperusteista järjestelmää paremmat, kun kaikki tieto jätteiden keräyksestä on saatavilla jätehuoltoyhtiöltä, eikä se perustu eri yrityksiltä saatuihin erillisiin kirjanpitoihin.

Kunnallisten kuljetusten kilpailuttamisen järjestää jätehuoltoyhtiö, eli kilpailutuksien aiheuttama tarve lisäresursseille aiheutuu jätehuoltoyhtiölle viranomaisten sijaan.

Johtopäätös – Saostus- ja umpisäiliölietteen sopimusperusteisessa jätteenkuljetuksessa on tiettyjä etuja alueen kotitalouksille ja yrityksille, ei kuitenkaan viranomaisille. Kokonaisuutena tarkasteluna ei vaikutuksia voida arvioida myönteisiksi kotitalouksille, yrityksille ja viranomaisten toiminnalle.

5 Johtopäätökset

Selvityksessä saatujen tietojen perusteella Perämeren jätelain 35 §:n vaatimukset jätteen kuljetukselle eivät täysin täyty toimialueen kunnissa, joissa jätteenkuljetus kilpailutetaan kiinteistönhaltijan toimesta. Myös jätelain 37 §:ssä sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmälle asetetut erityiset vaatimukset eivät täysin täyty toimialueella.

Jotta Perämeren jätelautakunta voisi tehdä päätöksen sekalaisen yhdyskuntajätteen sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen jatkamisesta, vaatisi se useita muutoksia jätelautakunnan toimintaan ja mahdollisesti lisäresursseja.

Jätelautakunnalla tulisi olla käytössään rekisteri, jossa on kootusti tiedot kunnan jätehuoltovelvoitteeseen kuuluvista kiinteistöistä, rekisterin tulisi sisältää kaikki tarvittavat tiedot jätehuoltomääräysten valvomiseksi, kuten luvista poiketa jätehuoltomääräyksistä. Rekisteriä tulisi pystyä vertaamaan vähintään neljännesvuosittain jätteen kuljettajilta saatuihin tietoihin.

Tietojen perusteella tulisi ryhtyä toimiin jätteenkuljetuksen ulkopuolisten kiinteistöjen liittämiseksi jätteenkuljetuksen piiriin, eli lähettää kehoitus jätehuollon ulkopuolisten kiinteistöjen haltijoille liittyä jätteenkeräykseen ja tarvittaessa ryhtyä jatkotoimiin, jollei kiinteistön haltija hanki jätteenkuljetusta kehotuksesta huolimatta tai saa vapautusta siitä.

Jätelautakunnan tulisi myös koostaa tiedot jätteen kiinteistökohtaisesta kuljetuksesta vapautetuista alueista ja niillä sijaitsevista kiinteistöistä. Tieto vapautuksesta tulisi löytyä näiden kiinteistöjen kohdalta edellä mainitusta rekisteristä.

Jätelautakunnan rekisterin parantaminen ja valvontaresurssien lisäys ei kuitenkaan vastaa ongelmiin, jotka johtuvat markkinoiden rakenteesta alueella. Varsinkin Ylitorion osalta on tarve jatkoselvitykselle markkinoiden toimivuudesta alueella.

Mikäli lautakunta tekee päätöksen sopimusperusteisesta jätteenkuljetusjärjestelmästä sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta tulee huomioida, että vaikka jätelain 35 §:n vaatimukset saataisiin edellä esitetyillä toimilla täytettyä, on kunnallinen järjestelmä ensisijainen. Päätös kiinteistökohtaisesta kuljetuksesta vaatii lisäksi jätelain 37 §:n seuraavien erityisten ehtojen täyttymisen:

- *jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;*

- *päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.*

Selvityksen perusteella ei voida arvioida, että nämä erityiset ehdot täyttyisivät toimialueella. Sopimusperusteisen kuljetusjärjestelmän ei voida todeta edistäneen jätehuollon toimivuutta tai alueellista kehittämistä, jos sitä verrataan siihen toimialueen osaan (Kemi), jossa jätteenkeräys on järjestetty kunnallisesti.

Kotitalouksien, yritysten tai viranomaisten toiminnan ei myöskään voida katsoa erityisesti hyötyvän sopimusperusteisesta kuljetusjärjestelmästä, jos sitä verrataan kunnallisesti järjestettyyn.

Palveluiden hinnoittelu tai ehdot eivät ole kotitalouksien kannalta paremmat sopimusperusteisessa järjestelmässä kuin saman tai muiden toimialueiden osissa, joissa sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetus on järjestetty kunnallisesti.

Yritysten osalta erityisten ehtojen täyttymistä on vaikeampi arvioida, sillä molemmissa järjestelmissä on tiettyjä etuja kuljetusyriyten kannalta.

Viranomaisten toiminnan kannalta, ei selvityksessä pystytty tunnistamaan mitään erityisiä etuja mitä sopimusperusteinen järjestelmä tarjoaisi.

Selvityksen perusteella sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusten nykyisen järjestämistavan suurimmat ongelmat liittyvät viranomaisvalvonnan haasteisiin, mitä useiden toimijoiden erilliset rekisterit tuovat. Tämä on osaltaan mahdollistanut sen, että toimialueella on paikoin hyvin alhainen jätehuollon liittymisaste.

Saostus- ja umpisäiliölaitteen osalta voidaan selvityksen perusteella todeta, että nykytilanteessa suuresta osasta viemäriverkon ulkopuolisista kiinteistöistä ei toimiteta saostus- ja umpisäiliölaitetta jätevedenpuhdistamoille jatkokäsiteltäväksi.

Jotta tilanne saataisiin saostus- ja umpisäiliölaitteen osalta jätelain ja kuntien jätehuoltomääräysten mukaiseksi tulisi jätelautakunnalla olla tieto alueen kiinteistöjen kiinteistökohtaisista jätevesijärjestelmistä, riippumatta siitä päätetäänkö saostus- ja umpisäiliölaitteen keräys jatkossa toteuttaa kiinteistön haltijan tai kunnan kilpailuttamana.

Jätelautakunnan käyttöön tulisi koostaa rekisteri, joka sisältäisi tiedot kiinteistöistä, joilla saostus- ja umpisäiliölaitetta syntyy. Rekisterin tulisi myös sisältää tieto luvista käsitellä saostus- ja umpisäiliölaitetta kiinteistöllä. Tällaisen rekisterin koostaminen on tällä hetkellä tekeillä ainakin Rosk'n Roll -jätehuoltoyhtiön toimialueella.

Tätä rekisteriä tulisi vuosittain verrata SIIRTO-rekisteristä löytyviin tietoihin alueen tyhjennyskohteista ja tarvittaessa lähettää kiinteistön haltijalle kehoitus tilata saostus- ja umpisäiliölaitteen tyhjennys tai antaa selvitys siitä, ettei kiinteistöllä muodostu saostus- tai umpisäiliölaitetta.

Saostus- ja umpisäiliölietteen osalta ei selvitystä tehtäessä saatu lietteenkuljettajilta tarvittavia tietoja, joiden perusteella olisi voitu arvioida jätelain 37 §:n mukaisia erityisiä ehtoja. Ja näiden osalta tarvittaisiin lisätietoja, mikäli päätös sopimusperusteisesta järjestelmästä halutaan tehdä.

LÄHTEET

Kolmenkierto Oy, 2025. Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusjärjestelmäselvitys: Hattula, Hausjärvi, Hyvinkää, Hämeenlinna, Janakkala, Järvenpää, Kerava, Loppi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Riihimäki, Tuusula ja Valkeakoski. Saatavilla verkossa osoitteessa: https://www.kolmenkierto.fi/wp-content/uploads/sites/3/2025/05/kuljetusjarjestelmaselvitys_kolmenkierto.pdf

Laitinen, Aaro, 2023. Jätteen keräyksen ja kuljetuksen työturvallisuus: Jäteautonkuljettajan t työn riskit ja niiden hallinta. Kandidaatintyö. Tampereen yliopisto.

Sweco Finland Oy, 2024. Saostus- ja umpisäiliölietteen ympäristövaikutusten arviointi: Lahden seudun jätehuoltoviranomainen. Saatavilla verkossa osoitteessa: <https://lahti-prod.oncloudos.com/kokous/2024872-3-300650.PDF>

Tilastokeskus, 2025. Paavo – tilastoja postinumeroittain. Saatavilla verkossa osoitteessa: <https://stat.fi/tup/paavo/index.html>

YLE, 2023. Jarmo Saarela myy yksiöitään 24 000 eurolla, mutta ketään ei kiinnosta – katso koneesta paljonko omassa kunnassasi on tyhjiä asuntoja. Saatavilla verkossa osoitteessa: <https://yle.fi/a/74-20056571>

LIITTEET

Kysely ympäristövalvonnalle Meri-Lapin alueella liittyen jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutuksiin

Tapio Strandberg Oy selvittää Perämeren jätelautakunnan toimesta kunnan jätehuoltovelvoitteen alaisen sekalaisen yhdyskuntajätteen ja sako- ja umpikaivolietteen tyhjennysten ja kuljetusten tilannetta toimialueen kunnissa: Kemissä, Keminmaalla, Torniossa, Ylitorniossa ja Tervolassa.

Tässä kyselyssä kartoitetaan ympäristövalvonnan kokemuksia yhdyskuntajätteen sekä sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmän tilanteesta alueella.

Lisätietoja kyselystä tarvittaessa antaa

Samuli Strandberg

---

* Pakollinen kysymys

1. Kunta *

---

2. Kuinka monta tapausta sekalaisen yhdyskuntajätteen epäasianmukaisesta hävittämisestä kunnassanne, kuten maastoon päästämisestä tuli tietoonne vuonna **2024**?

---

3. Onko tietoonne tullut tapauksia, joissa kiinteistön haltija on laiminlyönyt velvoitteensa hankkia sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuspalvelun kiinteistölleen? Miten tilanteissa on toimittu?

---

4. Kuinka monta tapausta sako- ja umpikaivolietteen epäasianmukaisesta hävittämisestä kunnassanne, kuten maastoon päästämisestä tuli tietoonne vuonna **2024**?

---

5. Onko tietoonne tullut tapauksia, joissa kiinteistön haltija on laiminlyönyt velvoitteensa hankkia sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyspalvelut kiinteistölleen? Miten tilanteissa on toimittu?

---

6. Arvionne mukaan kuinka suuressa osassa kuntanne kunnallistekniikan ulkopuolisista kiinteistöistä on umpisäiliö mustille vesille ja kuinka suurella osalla on umpisäiliö kaikille vesille?

---

7. Miten koette, että jätteenkeräystä voitaisiin kehittää kuntanne alueella ympäristönsuojelun näkökulmasta?

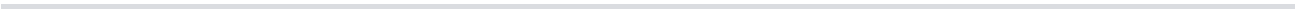

Kysely sekalaista yhdyskuntajätettä kuljettaville yrityksille Perämeren jätelautakunnan toimialueella

Tapio Strandberg Oy selvittää Perämeren jätelautakunnan toimesta kunnan jätehuoltovelvoitteen alaisen sekalaisen yhdyskuntajätteen kiinteistökohtaisten kuljetusten tilannetta toimialueensa kunnissa, joissa kiinteistön haltija järjestää jätekuljetusten hankinnan, eli Torniossa, Ylitorniossa, Keminmaalla ja Tervolassa.

Tässä kyselyssä kartoitetaan jätteenkuljettajien kokemuksia jätekuljetusjärjestelmän tilanteesta alueella. **Vastauksia käytetään päätettäessä alueen jätteenkuljetusjärjestelmästä tulevaisuudessa.**

Lisätietoja kyselystä tarvittaessa antaa

Samuli Strandberg

---

* Pakollinen kysymys

1. Yritys: *

---

2. Millä toimialueen kunnista tarjoatte kuljetuspalveluita? *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Keminmaa
- Ylitornio
- Tornio
- Tervola

3. Tarjoatteko jätteenkuljetuspalveluita kyseisten kuntien koko alueella? Jos joitain alueita tai asiakasryhmiä on rajattu palvelun ulkopuolelle mitä? *

---

4. Onko palvelualueessanne tapahtunut muutoksia viime vuodesta? *

---

5. Montako henkilöä jätteenkuljetus työllisti yrityksessänne kyseisissä kunnissa vuonna **2024**?

---

6. Paljonko ajokilometrejä teille kertyi jätteen keräyksestä toimialueella vuonna **2024**?

---

7. Keräyspalveluiden hinnasto **2024** ja **2025** (voidaan toimittaa myös sähköpostilla)

---

8. Mitkä seikat määrittävät kuljetuspalveluiden hinnat?

---

9. Toimialueella vuonna **2024** yrityksenne jätteenkuljetuksissa tapahtuneet onnettomuudet (esim. työtaturmat ja liikenneonnettomuudet) lukumäärä ja tyyppi (omaisuusvahinko/henkilövahinko-loukkaantuminen/henkilövahinkokuolema)? Voidaan toimittaa myös sähköpostilla.

---

10. Montako reklaamaatioita saitte toimialueen kunnissa vuonna **2024**? Tieto postinumeroittain tai kunnittain ja reklamaation syyn (laskutus/roskaantuminen/astian tyhjentämättä jättäminen/muu, mikä?) mukaisesti lajiteltuna mikäli mahdollista. Voidaan toimittaa myös sähköpostilla.

---

11. Oletteko havainneet esteitä vapaalle kilpailulle alueen jätteenkuljetuksessa? Jos niin millaisia?

---

12. Onko yrityksen nykyisessä toimintatilanteessa mahdollista tehdä tarvittavia investointeja toiminnan kehittämiseen ja kaluston modernisointiin?

---

13. Mikäli toimialueelle siirryttäisiin jätteenkuljetuksen kunnalliseen kilpailuttamiseen, miten uskotte että se vaikuttaisi yrityksenne toimintamahdollisuuksiin alueella?

---

14. Mikäli toimialueella siirryttäisiin jätteenkuljetuksen kunnalliseen kilpailuttamiseen, miten uskotte että se vaikuttaisi yrityksenne työllistämismahdollisuuksiin alueella?

---

15. Mikäli toimialueella siirryttäisiin jätteenkuljetuksen kunnalliseen kilpailuttamiseen, miten se tulisi kilpailuttaa reilun kilpailutilanteen saavuttamiseksi? Miten keräysalueet tulisi jakaa ja mikä olisi sopiva sopimuskausi?

---

16. Mikäli toimialueella päätetään jatkaa kiinteistön haltijan vastuulla tapahtuvaa kuljetusten hankintaa miten sitä voitaisiin kehittää yritysten näkökulmasta?

Kysely sako- ja umpikaivolietteen kuljettajille Meri-Lapin alueella

Tapio Strandberg Oy selvittää Perämeren jätelautakunnan toimesta kunnan jätehuoltovelvoitteen alaisen sako- ja umpikaivolietteen tyhjennysten ja kuljetusten tilannetta toimialueensa kunnissa: Kemissä, Keminmaalla, Torniossa, Ylitorniossa ja Tervolassa.

Tässä kyselyssä kartoitetaan kuljetusyritysten kokemuksia sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmän tilanteesta alueella. **Vastauksia käytetään päätettäessä alueen kuljetusjärjestelmästä tulevaisuudessa.**

Lisätietoja kyselystä tarvittaessa antaa

Samuli Strandberg

---

* Pakollinen kysymys

1. Yrityksen nimi *

---

2. Missä alueen kunnista tarjoatte sako- ja umpikaivolietteen tyhjentämistä *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Kemi
- Keminmaa
- Tornio
- Ylitornio
- Tervola

3. Tarjoatteko tyhjennyspalveluita kyseisten kuntien koko alueella? Jos ette, niin mitkä alueet on rajattu palveluidenne ulkopuolelle? *

---

4. Toimitetaanko kerätty sako- ja umpikaivoliete pääsääntöisesti keräyskohteen kunnan puhdistamolle? Tai Tornion tapauksessa BRAB:en puhdistamolle Haaparantaan?

---

5. Onko palvelualueessanne tapahtunut muutoksia viime vuodesta, jos niin mitä?

---

6. Montako henkeä sako- ja umpikaivolietteen tyhjennys työllisti yrityksessänne vuonna **2024**?

---

7. Paljonko ajokilometrejä teille kertyi jätteen umpi- ja sakokaivolietteen kuljetuksesta toimialueella vuonna **2024** ?

---

8. Montako sako- tai umpikaivolietteen tyhjennystä teitte toimialueella vuonna **2024** ?

---

9. Tyhjennyspalveluiden hinnasto **2024** ja **2025** (voidaan toimittaa myös sähköpostilla)

---

10. Mitkä seikat määrittävät tyhjennyskuljetuspalveluiden hinnat?

---

11. Toimialueella vuonna **2024** yrityksenne sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksissä ja kuljetuksissa tapahtuneet onnettomuudet (esim. työtapaturmat ja liikenneonnettomuudet) lukumäärä ja tyyppi (omaisuusvahinko/henkilövahinko-loukkaantuminen/henkilövahinko-kuolema)? Voidaan toimittaa myös sähköpostilla.

---

12. Montako reklaamaatioita saitte sako- ja umpikaivolietteen tyhjentämiseen liittyen toimialueen kunnissa vuonna **2024**? Tieto postinumeroitain tai kunnittain ja reklamaation syyn (laskutus/likaantuminen/tyhjentämättä jättäminen/muu, mikä?) mukaisesti lajiteltuna mikäli mahdollista. Voidaan toimittaa myös sähköpostilla.

---

13. Onko teidän tiedossa, että toimialueella tapahtuisi sako- ja umpikaivolietteen epäasianmukaista käsittelyä, kuten päästämistä maastoon?

---

14. Oletteko havainneet esteitä vapaalle kilpailulle alueen sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksissä? Jos, niin millaisia?

---

15. Onko yrityksen nykyisessä toimintatilanteessa mahdollista tehdä tarvittavia investointeja toiminnan kehittämiseen ja kaluston modernisointiin?

---

16. Mikäli toimialueella siirryttäisiin sako- ja umpikaivolietteen kunnalliseen kilpailuttamiseen, miten uskotte että se vaikuttaisi yrityksenne toimintamahdollisuuksiin alueella?

---

17. Mikäli toimialueella siirryttäisiin sako- ja umpikaivolietteen kunnalliseen kilpailuttamiseen, miten uskotte että se vaikuttaisi yrityksenne työllistämismahdollisuuksiin alueella?

---

18. Mikäli toimialueella siirryttäisiin sako- ja umpikaivolietteen tyhjennysten kunnalliseen kilpailuttamiseen, miten se tulisi kilpailuttaa reilun kilpailutilanteen saavuttamiseksi? Miten keräysalueet tulisi jakaa ja mikä olisi sopiva sopimuskausi?

---

19. Mikäli toimialueella päätetään jatkaa kiinteistön haltijan vastuulla tapahtuvaa tyhjennysten hankintaa miten sitä voitaisiin kehittää yritysten näkökulmasta?

---

20. Millaista rekisteriä pidätte tyhjennyspisteistä? Mitkä seuraavista tiedoista ne sisältävät?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Kohteen osoite
- Kohteen koordinaatit
- Järjestelmän tyyppi (umpisäiliö/sakokaivo/panospuhdistamo/tms.)
- Lietetilavuuden koko
- Tyhjennyskertojen ajankohta
- Emme pidä rekisteriä tai se sisältää yksinomaan laskutustiedot

21. Arvionne mukaan kuinka suuressa osassa alueen kunnallistekniikan ulkopuolisista kiinteistöistä on pelkät sakokaivot, umpisäiliö mustille vesille, umpisäiliö kaikille vesille tai muu kiinteistökohtainen jätevesijärjestelmä?
